

BIBLICKÉ ÚKOLY

1. ČTVRTLETÍ

1987

BOŽSKÝ ZACHRÁNCE

Ú V O D

V tomto čtvrtletí budeme společně studovat Markovo evangelium. Je nejen nejkratším evangeliem, ale také nejstarší zprávou o životě Pána Ježíše Krista.

Autorem Markova evangelia je Jan Marek, bratranec Barnabášův. Byl synem zámožnější ženy z Jeruzaléma, která svůj dům otevřela pro shromáždění křesťanů. Jan Marek se stal na určitý čas pomocníkem Pavla a Barnabáše a později Petra. Mezi Petrem a Markem byl úzký a důvěrný vztah, vždyť Petr ho nazval „svým synem“ (1 Petr 5,13).

Marek čerpal své zprávy především z toho, co slyšel ve shromážděních v domě své matky a z kázání apoštola Petra. Je možné, že evangelium vzniklo na žádost Petrových posluchačů nebo celého římského sboru, který Marka znal. Předpokládá se, že bylo napsáno kolem roku 65, je tedy nejstarší ze všech evangelií. Podává nám zprávu o tom, jak Petr učil a kázal o Ježíši.

Záměrem evangelisty je ukázat spíše na Ježíšovy činy, než na to, co Pán učil. Evangelium nám představuje Ježíše jako toho, na němž se naplnila zaslíbení daná praotcům a předpovězená proroky, jako Pána a skutečného Krista, Spasitele všech lidí. V úkolech tohoto čtvrtletí budeme sledovat, jak Pán Ježíš naplnil a je ochoten i dnes naplnit všechny lidské potřeby.

Protože budeme studovat souvislé texty Písma, bude vhodné, když si vždy nejprve přečteme celý příslušný oddíl a teprve potom přistoupíme k jednotlivým textům, které jsou odpovědí na příslušné otázky.

Pro ty, kteří si chtějí rozšířit obzor komentářem z inspirovaného pera, doporučujeme studium příslušných oddílů z knihy E. G. Whiteové „Touha věků“.

NAPLNIL SE ČAS

Základní verš: Mar 1,15

Marek hovoří ve svém evangeliu o Ježíši jako o božském Zachránci, který může učinit z hříšníků tohoto světa občany Božího království. Zdůrazňuje, že Ježíš má moc zachránit lidi a pomoci jim v jejich problémech. Ježíš se věnoval jak jednotlivcům, tak skupinám. Jak je z úvodního textu zřejmé, spojuje Marek počátek veřejné činnosti Ježíšovy s poukazem na „plnost času“. Otevírá proto evangelium důležitým proroctvím ze Starého zákona. Hovoří o předchůdci, který připraví cestu Pánu. Marek ví o naplnění tohoto proroctví na Janu Křtiteli. Ježíš z Nazareta byl tím předpovězeným Zachráncem, na kterého poukazyval právě Jan Křtitel.

Pojmem evangelium se rozumí obsah Markova spisu i Ježíšova zvěst, ve které on sám v plnosti času přináší od Boha poselství o záchraně. Toto radostné poselství znamená Boží pokoj a spasení pro lidstvo, osvobození z otroctví hříchu a jeho následků a zaslíbení nové existence, která překoná smrt a z přeměn tohoto světa uvede nádherný svět podle Boží vůle. Ve všem, co Ježíš učil a činil, byl důraz na přicházející Boží království.

1. Hlas na poušti (Mar 1,1–8)

Jak hodnotí Boží slovo působení Jana Křtitele? Mar 1,1–3

Jan měl připravit cestu. V tehdejších dobách, kdy neexistovaly žádné asfaltové silnice, se vždy připravovala cesta králi, který ohlásil svůj příchod. Připravit takovou cestu, to už byl pořádný kus práce. Také duchovní příprava cesty je kus těžké práce. Na Janu Křtiteli jasně vidíme, že Bůh nejedná bez plánu, nýbrž že vždy v určité době vysílá své posly.

Na co kladl Jan Křtitel hlavní důraz? Mar 1,7.8

Prostý Janův vzhled připomínal posluchačům proroky z dávných dob. Svými projevy a svým oděvem připomínal proroka Eliáše. Nadán týmž Duchem a touž silou jako Eliáš, pranýřoval zkaženost národa a káral všeobecnou hříšnost. Jeho slova byla jasná, výstižná a přesvědčivá. Mnozí věřili, že je jedním z proroků, který vstal z mrtvých. Celý národ se probudil. Zástupy lidí vyšly na poušť.

Obraty „celá judská krajina“ a „všichni lidé z Jeruzaléma“ ukazují, že muž pouště měl úspěch. Nechal se tím však zaslepit, byl si vědom, že je pouze předchůdce a posel toho, který přijde po něm. Jan mluvil jasně a rozhodně, takže lidé museli přímo cítit, že Pán se blíží.

2. Křest a pokušení (Mar 1,9–13)

V jaké souvislosti byl Ježíšův křest s jeho celou další činností? Mar 1,9–11

Janův křest byl činem pokání na odpuštění hříchů. Ježíš nepotřeboval, aby mu byly odpuštěny hříchy, vždyť byl bezhříšný. Tento okamžik znamenal veřejné vyhlášení, kterým se vzdal obvyklého způsobu života jako nazaretský občan a příslušník své rodiny, aby mohl být naprosto svobodný pro úlohu, kterou mu dal Bůh. Vystoupení Jana bylo očekávaným znamením. Ježíš se plně odevzdal Bohu a Otec se jasně přiznal ke svému Synu.

Jak máme rozumět textu Mar 1,12.13?

Ježíšova cesta byla zcela odlišná od cest pozemských „spasitelů“. Pán nezačal své působení sliby a programy, nýbrž okamžitě začal konat své dílo. Jedno je přitom jasné: vypořádání se s mocí zla nebylo náhodné, ani nebylo důsledkem shody okolností, nýbrž Božím záměrem. V službě Bohu jsou málo důležité zbožné pocity, jedná se vždy o boj proti moci zla.

3. Ježíš začíná své působení (Mar 1,14–20)

Co se očekává od těch, kteří v setkání s Ježíšem rozpoznají příchod Božího království? Mar 1,14.15

Cinit pokání znamená takovou změnu smýšlení, kdy člověk nenávidí hřích nejen proto, že se bojí následků, nýbrž kvůli hříchu samému. Uvěřit evangeliu znamená dát svůj život k dispozici Ježíši; uvěřit, že je od Boha poslaným Zachráncem.

Čas, který se podle Kristových slov naplnil, bylo období, jež ohlásil anděl Gabriel Danielovi. Čas Kristova příchodu, jeho pomazání Duchem svatým, jeho smrt a kázání evangelia pohanům — to vše bylo přesně předpovězeno. Bylo výsadou židovského národa, že znal proroctví a mohl vidět jejich naplnění v Ježíšově životě.

Jak se projevíly důsledky setkání s Ježíšem? Mar 1,16—20

Navázání na dosavadní povolání učedníků není náhodné. Ukazuje nám, jak Ježíš spojuje minulé s budoucím. Ježíšovi učedníci vstupují se svým Mistrem do životního společenství, které bude v budoucnu určovat jejich cestu života. Pojem „rybáři lidí“ vysvětluje jejich úlohu — získávat lidi pro Boží království.

Marek pravděpodobně často slyšel Petrovo vyprávění o událostech spojených s povoláním prvních apoštolů. Zkušenost Petrova setkání s Pánem a povolání stát se rybářem lidí, byla pro něj stejně vzácná, jako je pro nás drahá vzpomínka na chvíle obrácení.

4. Ježíš projevuje svoji moc (Mar 1,21—28)

Čím Ježíšovo zvěstování trvale zasahovalo srdce a svědomí posluchačů? Mar 1,21.22

Bůh mluvil a lidé užasli. Zákoníci také mluvili, vykládali a předváděli své řečnické umění. Jistě byli mezi nimi také bezvadní řečníci, ale vzbudili nanejvýš obdiv, nikdy úžas či zděšení. Lidé přicházeli a naslouchali, ale vše zůstalo jako dříve. Proč Ježíšovi posluchači užasli? Protože mluvil jako ten, kdo má moc a otevíral dveře jiného, pro ně nepochopitelného světa.

Jak bylo možné poznat, že Ježíše skutečně poslal Bůh? Mar 1,23—28

Moc, kterou Ježíš měl, záležela v jeho pověření, které přijal od Otce a v jeho vítězství nad satanem. Jeho

slova plná moci a jeho činy se staly znamením přícházejícího Božího království. Mocné učení v synagóze v Kafarnaum a vyhnání nečistého ducha je důkazem Ježíšovy moci.

5. Ježíš je zde pro všechny (Mar 1,29–34)

Z čeho vidíme, že pro Ježíše lidé nikdy nebyli jen pouhými „misijními objekty“? Mar 1,29–31

V zvěstování poselství záchrany viděl Ježíš nepochybně svoji hlavní úlohu. A přece se nebránil pomáhat lidem také v jejich tělesné nouzi. Uzdravování nemocných měla být znamením spásy, které Bůh chce dát člověku. Působení Ježíšovy církve ztrácí na údernosti, když se církev zajímá jen o zvěstování duchovního poselství a nepřihlíží k tělesným a duševním potřebám lidí. — 3

Jak Pán řešil problémy lidí? Mar 1,33.34

Mnohá uzdravení ukázala velikost jeho pomoci. Její smysl nebyl v napravení všeho lidského utrpení, uzdravení měla být znamením Božího milosrdenství, ale lidé to nechápali a hledali pouze další pomoc (v. 34).

Pozoruhodné je také to, že Ježíš nechtěl být ve svém božském synovství potvrzen svědectvím démonů; lidé sami měli přijít k tomuto závěru.

6. Souhrn a naučení

Hned na počátku Markova evangelia se jasně ukazuje, proč Ježíš přišel na tuto zem. Náš Pán se představuje jako ten, kdo přináší radostné poselství záchrany, poselství o vysvobození z hříchu a jeho tragických následků. Boží zájem o člověka a jeho projevy jsou stále stejné. Příchodem Pána Ježíše v „plnosti času“ se všichni mohli přesvědčit, jak veliká je Boží láska. Bůh poslal na tuto zem svého vlastního Syna, který zde žil pro nás, zemřel za nás a stal se vítězem, abychom se pro jeho smrt mohli i my stát vítězi.

Marek popisuje, jak setkání s Ježíšem burcovalo lidi a některé změnilo v jeho následovníky.

Jak se změnil tvůj život, když tě Pán zavolał?
Jak můžeš být dnes připravovatelem cesty Páně?
Co musíš učinit, chceš-li být veden Duchem svatým
jako Ježíš?

Proč musíš činit pokání?

Kdy může křesťan jednat a mluvit v moci Ducha?
Jaké jsou potřeby dnešního člověka?

2. úkol — 10. ledna 1987

ZÁPAS A POVOLÁNÍ

Základní verš: Mar 2,17

Ježíšovo mesiášské působení se nejprve vyvíjelo v Galileji bez vážnějších problémů. Pravděpodobným centrem jeho působení bylo Kafarnaum. Lid sice plně nechápal Ježíšovo poslání, ale pod vlivem jeho slov a činů ho zástupy následovaly. Najednou se to však změnilo. Ježíšův stoupající vliv totiž vyvolal nepřátelství duchovních vůdců národa. Potkávali galilejského proroka s nedůvěrou a vtahovali ho do konfliktů. Bylo jasné, že pokud se Ježíši nepodaří získat přízeň duchovních vůdců, bude stát před zápasem, kterému se sotva vyhne. Šlo především o výklad zákona a jeho praktickou aplikaci. Zde tvrdě narážely dvě rozdílné formy zbožnosti: formální, puntičkářská a opravdová, ze srdce. A tak vidíme, že víra v Bohem zjevenou pravdu a její praktické prožívání v denním životě — jak je to zřejmé na Ježíši Kristu — přináší ozdravení těla i duše, ale také boj a pronásledování.

1. Modlitba a práce (Mar 1,35—39)

Odkud čerpal Ježíš sílu k službě? Mar 1,35—37

Odchodem do ticha noci si Ježíš chtěl vyžádat ke svým činům souhlas a ujištění svého Otce. Věrní následovníci Pána Ježíše to vždy činili podobně. Například reformátor Luther jednou řekl svému spolu-

pracovníku: „Dnes mám mnoho práce, musím se ještě mnoho modlit.“ My to však děláme často naopak. Jsme-li ve vysilujícím tempu, zkracujeme obvykle čas k modlitbám. Nejednou si to „dobře“ zdůvodníme tím, že bychom neměli potřebný klid.

V čem především viděl Pán Ježíš svoji úlohu? Mar 1,38.39

Ježíš nikdy nedělil nebe od země. Někteří lidé jsou tak zacílení na nebe, že úplně zapomínají na zemi a začínají bloudit. Jiní opět zapomínají pro pozemské věci na nebe a veškeré dobro vidí v materiálních statcích.

Co čteme o okolnostech uzdravení malomocného? Mar 1,40–42

Pod pojmem „malomocenství“ je pravděpodobně v Novém zákoně shrnuto více chorob, které by dnešní lékařská věda asi za malomocenství neoznačila. Hruzné nemoci nutily nemocné, aby vyhledávali lékaře. Když Ježíš uzdravil tohoto nemocného, vyzval jej, aby se podle zákona ukázal knězi, aby bylo prokázáno skutečné uzdravení. Současně ho požádal, aby o uzdravení nehovořil. Jeho radost však byla tak velká, že nedokázal mlčet (v. 43–45).

2. Boj začíná (Mar 2,1–12)

Jak došlo ke konfliktu se zákoníky? Mar 2,1–5

Pán Ježíš rozhodoval a jednal novým a neobvyklým způsobem. Tím vyvolával odpor a nenávisť duchovních vůdců. Evangelista nám však ukazuje, že Ježíš v těchto prostých slovech hovoří vlastně o smyslu svého poslání a o moci, kterou má.

Jak vyvrátil Pán Ježíš námitky svých protivníků? Mar 2,6–12

Ježíš nejprve vyřkl slova odpuštění. Po duchovním uzdravení přišlo uzdravení tělesné. Bylo to současně také potvrzením, že nemocnému byly skutečně hříchy odpuštěny. Ježíš porazil své nepřátele jejich vlastními zbraněmi; neboť propůjčil by Bůh nějakému rouhači moc, aby uzdravil tělesně ochrnutého?

3. Ježíš hledá opovržené (Mar 2,13–17)

Je pro Pána Ježíše rozhodující minulost člověka?
Mar 2,13.14

Povolání Léviho muselo lid v Kafarnaum šokovat. Pokusme se představit si tuto situaci dnes. Státní úředník vyvolal svými přehmaty a zneužitím moci nenávisť svých spoluobčanů. Postavil se do služby nepřátelské mocnosti, která okupovala zemi a utlačovala lid. Pro to vše byl Lévi a celá jeho rodina nejenom společensky, ale především nábožensky znemožněna.

Jak se máme zachovat vůči těm, kteří ve svém životě chtějí začít znovu? Mar 2,15–17

Společenství u stolu je v Orientě projevem úzkého přátelství. Ježíš se vědomě staví proti obvyklému, farizeji tradovanému, oddělování od nečistých, tj. od bezbožných. Protože přišel jako ten, kdo přemáhá hřích, nemohl ho učinit nečistým ani styk s hříšníky. Chtěl naopak tímto společenstvím přivést hříšné k obecnství s Bohem.

4. O půstu a o sobotě (Mar 2,18–3,6)

Jak rozumíš odpovědi Pána Ježíše u Mar 2,18–22?

V době Ježíšově se zbožní Židé postili dvakrát týdně. Chtěli tím ostatním lidem ukázat svoji zbožnost a domnívali se, že tím získávají před Bohem zvláštní zásluhy.

Nevyslovená otázka Janových učedníků vlastně zněla: „Jsou tvoji učedníci a ty tak zbožní, svatí a Bohu oddaní jako ti, kteří se postí?“

Zákonická víra nemůže přivést člověka ke Kristu, neboť je bez lásky a bez Krista. V Božích očích je půst nebo modlitba konaná v samospravedlivém duchu ohavností. Vlastními skutky si nelze koupit spasení.

Jak Ježíš vysvětlil, že sobota je pro člověka, a ne člověk pro sobotu? Mar 2,23–28

Farizeové nebyli pohoršeni tím, že učedníci vymflali klasy, to bylo dovoleno (5 Moj 23,24.25). Problém byl v tom, že to učinili v sobotu. A tak zde i jindy byl

Ježíš trvale v konfliktu s židovskými vůdci pro lidská ustanovení, která se týkala soboty. Přitom nešlo o to, který den se má zachovávat, nýbrž jak se má sobota světit.

K čemu to vede, když se zamění poslušnost z víry za poslušnost líteře? Mar 3,1—6

Když byl Ježíš v jinou sobotu v Kafarnaum a šel do synagógy, byl tam muž s odumřelou rukou. Všichni očekávali, co Ježíš učiní, vždyť byla sobota. Ježíšova spásitelná slova a činy, které ho měly zjevit jako božského zachránce, měly právě opačný účinek. Prohloubily touhu po špatných činech vůči tomu, který byl poslán k záchraně všech. Jaká je to zvláštní zbožnost, která odsoudí porušení soboty, ale bez problémů plánuje vraždu! Jak dokáží být lidé tvrdí, když chtějí prosadit svůj vlastní názor.

5. Zástupy a povolání učedníků (Mar 3,7—19)

Co nám ještě říká evangelium o Ježíšově službě? Mar 3,7—12

Činy hovoří zřetelněji než slova. Člověk se neptá po argumentech, když jsou v ruce důkazy, které může svými smysly posoudit. Je důležité si klást otázku, co máme činit, abychom překonali lidskou rezervovanost a lhostejnost v náboženských otázkách a získali pozornost těch, kteří ještě nejsou otevřeni evangeliu.

Markovo evangelium ukazuje Ježíše jako pomocníka nemocných a utištěných, jako milého přítele trpících. Lidé se tlačili kolem něho, aby s ním přišli do styku. Nakonec musel Ježíš nasednout na lodičku a odjet opodál, aby odsud mohl ještě lépe sloužit.

Jak se Ježíš připravil na povolání svých učedníků? Mar 3,13; Luk 6,12.13

Ježíšova volba dvanácti mužů se stala vlastně pro-rockým jednáním: Pán zde uplatnil nárok na Boží lid, který chce shromáždit v plnosti. Pro křesťanského čtenáře se stává těchto dvanáct reprezentanty nového Božího lidu — církve, která stojí na Kristu.

Jak vybavil Pán Ježíš své učedníky pro jejich budoucí poslání? Mar 3,14—19

Pán věděl o učednících vše, a přece je povolal. To může být pro každého z nás povzbuzením. Nezapomeňme, že později bylo jedenáct z nich naplněno Duchem svatým. Někdy nás napadá, zda Kristus neměl odmítnout Jidáše. Pán si dal s Jidášem velkou práci, přál si, aby byl zachráněn. Jistě se z toho můžeme naučit mnohému, zvláště pokud jde o náš vztah k bližním a v pohledu na ty, kteří nesou ve sboru odpovědnost.

Učedníci byli stálými svědky Kristových zázraků. Dostalo se jim přednostního poznání tajemství Božího království a stáli denně pod vlivem svého Mistra. Pán jim zjevil tajemství svého mesiášského poslání. To vše je mělo uschopnit k pokračování v jeho díle.

6. Souhrn a naučení

Úkol tohoto týdne jasně ukázal, že sobotu neporušují skutky milosrdenství. Příliš často využíváme sobotu pasívně a zapomínáme, že je to příležitost svědčit o Božím milosrdenství a lásce. Vyhledej dnes odpoledne někoho, kdo potřebuje pomoc a je v nějaké nouzi. Poskytni pomoc způsobem, o němž se domníváš, že nejlépe představí Pána Ježíše jako laskavého přítele a zachránce.

Jaký význam má pro tebe Ježíšova modlitební praxe?

V jakém vztahu je tvůj modlitební život a misijní práce?

Proč nelze dojít k duchovnímu uzdravení bez odpuštění?

Jak se liší fanatismus a věrnost zásadám?

Jak jednáš s opovrženými?

Jak chápeš správné svěcení soboty?

Jsi pouze Ježíšův přívrženec, nebo učedník?

OBTÍŽE A PODOBENSTVÍ

Základní verš: Mar 3,35

Ve svém nářku nad zkázou svého lidu píše starozákonní prorok Micheáš (7,6): „... Každý má nepřátele ve vlastním domě...“ Podobně to prožíval Ježíš v počátcích svého působení. V tomto oddíle se ukazuje, že vztah, který zaujala rodina, se vyznačoval nepochopením, falešným odsouzením a podceňováním osobnosti Pána Ježíše. Trocha angažovanosti pro dobro nemohla podle nich uškodit, ale zdálo se jim, že Ježíš je touto věcí úplně posedlý. Už zde se projevuje stejný postoj jako později u nazaretských obyvatel (Mar 6,1–6), který je odhalen jako nevěra. Slepota tohoto druhu u členů rodiny je trvalým nebezpečím pro lidi, které Bůh povolal do své služby. Tento odstavec Markova evangelia nás chce varovat, abychom nedbali na dobrou pověst, nebo na jiné věci, více nežli na službu Bohu. Ježíš stojí mimo lidsky pochopitelné kategorie a také učedníky staví plně pod Boží vůli.

1. Nepochopení a opovržení (Mar 3,20–30)

Jak posuzovali Ježíšovi příbuzní a mnozí zákoníci jeho činnost? Mar 3,20–22

Ježíšovi příbuzní nedokázali překročit úzký rámeček obvyklého myšlení, a proto byla pro ně Ježíšova horlivost záhadou a pohoršením. Ostatně jejich soud byl nevinný proti tomu, co si mysleli duchovní vůdcové Izraele o Ježíši. V této scéně zřetelně vystupuje radikální tříbení charakterů.

Způsob, jakým Ježíš odpovídal své rodině, nebyl hrubý nebo nezdvořilý. Pán Ježíš však od dětství dbal na to, aby vzájemné rodinné vztahy nezasahovaly do jeho božského poslání (Luk 2,49.50).

Proč nemůže mít království světla nic společného s královstvím temnot? Mar 3,23–30

Zákonci chtěli dokázat, že Pán je v područí satana. Ježíš odhaluje toto smýšlení jako rouhání proti Duchu svatému. Dvěma obrazy ukazuje, jak nesmyslné je jejich tvrzení. Moc zla je vždy zaměřena proti Bohu. Kdo se jí protiví (například vyháněním démonů) musí stát na Boží straně. Rouhání — ať přímé či nepřímé — je vždy napadením Boží cti a moci, a proto hrozným hříchem.

Pán Ježíš říká, že každý hřích může být lidem odpuštěn (Mar 3,28). To je jistota, na kterou se smíme spolehnout.

Kdo se však zatvrzele brání vedení Ducha svatého, nerozpozná nakonec Ducha pravdy ani tehdy, když se s ním setká. Zlé se mu stane dobrým, dobré zlým a když uvidí Boží dobrotu, je schopen ji označit jako zlo pocházející od satana.

2. Nejdůležitější především (Mar 3,31—35)

Jak hodnotil Pán Ježíš své příbuzenské vztahy?
Mar 3,31—35

Ježíš zde hovoří o tom, co vyznačuje pravé příbuzenství. Příbuzenství není především věcí stejné krve. Častokrát nám stojí lidé, s kterými vůbec nejsme pokrevně příbuzní, mnohem blíže než ti, kteří jsou naši skuteční příbuzní. Příbuzenství, o kterém hovoří Ježíš, se týká společné víry, společné poslušnosti, společných prožitků a společných cílů.

Co vyplývá z Ježíšova jednání s matkou? Jan 19, 25—27

Mnozí bibličtí čtenáři se domnívají, že Ježíš měl narušený vztah ke své rodině. Byly sice jisté rozdíly, které zapříčinily malé pochopení příbuzných pro jeho poslání, ale Ježíšův projev na kříži v hrozné chvíli umírání jasně ukazuje, jak velmi miloval svoji matku.

3. Obrazy a podobenství (Mar 4,1.2.10—12)

Do jaké míry se Pán Ježíš přizpůsobil posluchačům?
Mar 4,1.2

Když se Pán pokusil přiblížit se lidem, použil ně-

kdy neobvyklých prostředků. Nemůžeme přehlédnout, že Ježíš přenesl náboženské zvěstování a výuku z obvyklého rámce synagogy do přírody a doprostřed jednoduchého lidu.

Proč hovořil Pán Ježíš tak často v podobenstvích?
Mar 4,10—12.33.34

Nová cesta vyžadovala přiměřené učební metody. Podobenství je srovnávání dvou vedle sebe stojících událostí. V podobenstvích se sděluje posluchači něco důvěrně známého jako východisko, aby byl schopen pochopit neznámou pravdu. Ježíš dobře věděl, že božské pravdy budou lépe pochopeny, když je přiblíží obrazy z každodenního života.

Pán Ježíš učil v podobenstvích proto, aby:

- 1) posluchači pochopili neznámé pomocí známého,
- 2) spojil lidi s Bohem a zemi s nebem,
- 3) zdůraznil, že Boha a jeho dílo lze poznat z jeho skutků,
- 4) upevnil své posluchače v pravdě,
- 5) své posluchače poučil výrazným způsobem,
- 6) sdělil nepříjemné pravdy a uchránil své posluchače zbytečných předsudků,
- 7) nedal špehům, kteří ho stále sledovali, důvod k zatčení,
- 8) zanechal trvalé dojmy,
- 9) oslovil široký okruh posluchačů,
- 10) pravda Boží byla vztažena na všechny oblasti života.

4. Rozličná půda lidského srdce (Mar 4,3—9.13—25)

K čemu připodobnil Ježíš zvěstování evangelia?
Mar 4,3—9

Boží slovo je mocné a Boží království nezadržitelné ve svém příchodu. Když je Boží slovo zvěstováno, je nabízeno všem. Lidé potřebují pouze slyšet a uvěřit. Proto je v tomto podobenství skryta mocná výzva: „Otevři se pro spasení právě zde a nyní, když je rozšíváno símě evangelia.“

Jak působí Boží slovo na lidi? Mar 4,13—20

Okolnosti, nebo vlastní postoj mnohdy způsobí, že

se nepříteli podaří „uloupit“ klíčící símě víry. Jiní nesou důvod pro odpadnutí v sobě, chybí jim hloubka a nejsou stálí. U některých je slovo Boží udušeno starostmi tohoto světa: bojem o existenci, blahobytem, vysokými cíli, zklamáním. Ale jsou také lidé, u kterých slovo padlo na úrodnou půdu, vzklíčí a přinese bohatou úrodu. Podobenství je povzbuzující výzvou pro všechny obrácené a současně útěchou vzhledem k tomu, že někteří zklamali a odpadli.

Proč platí, že jsme zodpovědni za to, co jsme přijali?
Mar 4,21—25

Poznaná pravda zavazuje. Nemáme právo skrývat pravdu o Boží lásce před svými bližními. Světlem evangelia máme osvětit a rozehřát jejich rozum a srdce. Kdo dává světlo dál, přijme ještě větší světlo. Kdo si však ponechává Boží dary pouze pro sebe, ztratí i to, co má.

5. O Božím království (Mar 4,26—32)

Jaká síla je skryta ve slově o Božím království?
Mar 4,26—29

Podobenství patří ke zvláštní látce Markova evangelia. Evangelista chce zdůraznit Ježíšovo poselství o blízkosti Božího království. Přitom zaměřuje náš pohled především na mezičas, na údobí mezi zasetím a sklizní. V této domě máme trpělivě očekávat a důvěřovat Boží moci. V Božím díle jsou také údobí, ve kterých člověk nic „nad zemí“ nevidí. Církev by to mohlo zmalomyslnět, kdyby nevěděla, že Boží dílo opravdu působí a království Boží jistě přijde.

Proč srovnával Pán Ježíš Boží království s hořčičným semenem? Mar 4,30—32

V podobenství nejde o ztotožnění Božího království s uvedeným příkladem, ale o zdůraznění základní myšlenky. Z nepatrného zrna vyroste mocný keř, je to úžasný proces. Podobenství má zdůraznit tento vzrůst z nejmenších počátků k největšímu rozmachu.

6. Souhrn a naučení

V tomto úkole je Kristus zjeven jako soucitný utěšitel a pomocník všech, zvláště těch, kteří pro své rodinné problémy ztrácejí odvalu. Takovým ukazuje na rodinu nejvzácnější, na ty, kteří ho milují.

V kázání Pán používá podobenství, aby jednoznačně vysvětlil zásady Božího království, které jsou stále platné. Pomáhají nám i dnes, kdy se těšíme, že jeho království již brzy přijde v slávě, chápat principy jeho práce.

Také ty se můžeš stát rozsévatelem semena evangelia. Modli se o Ducha svatého, aby tě vedl. Nesnaž se zhodnotit výsledek. Rozsévaj símě a ponechej Pánu odpovědnost za jeho vzrůst.

Proč musí věřící často počítat s nepochopením u příslušníků své vlastní rodiny?

Jak lze nejlépe bojovat proti předsudkům a pomlouvám?

Do jaké míry mohou rodinné svazky narušit život víry?

Jak můžeš dnes srozumitelně předávat dál radostné poselství?

4. úkol — 24. ledna 1987

PÁN NAD VŠEMI PROBLÉMY

Základní verš: Mar 4,40

Lidé každé věkové kategorie a všech sociálních vrstev touží po účinném prostředku proti strachu. Nic tak nehráší naše zdraví a nenarušuje práci jako strach. Zdroje a příčiny strachu jsou různé. Mohou to být problémy materiální, tělesné, nebo problémy v rodině, problém našich vztahů k okolí, nebo naopak problém nepochopení, osamělosti a úzkosti.

Ve 4. a 5. kapitole ličí ev. Marek události, které vyvolaly strach nebo trápení či úzkost. V uvedeném

oddílu se mluví o velké bouři, posedlém člověku, nemocné ženě a umírající dívce. V prvním příběhu čteme, že i tak zkušený rybář jako Petr ztratil v určitém okamžiku veškerou odvalu. Sotva se však učedníci dostali na břeh, znovu je přepadla hrůza — běžel proti nim muž posedlý nečistým duchem. Jak se naučili učedníci v takových situacích přemáhat strach? Marek rád vypráví, co v takových chvílích učinil Ježíš. Vede nás to k zamyšlení, co může vykonat Pán Ježíš pro nás dnes. V životě už je to tak, že strach před nemocí, ohrožením nebo smrtí nezná hranic. Zmocňuje se každého. Ale je zde Ježíš Kristus, který nám může pomoci překonat jakýkoli problém. Potřebujeme slyšet jasné Ježíšovo slovo: „Neboj se, já tě mohu vysvobodit od strachu, jen věř!“

Činy, které Pán Ježíš vykonal, měly svědčit o Boží moci. Měla-li být Boží moc v těchto Ježíšových činech rozpoznána, bylo potřebí víry. Ve všech příbězích šlo o víru, nebo nevěru zúčastněných.

1. Pán nad bouří (Mar 4,35—41)

Co zvláštního se učedníkům přihodilo? Mar 4,35—38

Vlny, které skučící vítr rozběsnil, narážely mocně na boky loďky a hrozily ji převrátit. Tvrdí rybáři, kteří v ní seděli, strávili na jezeře celý svůj život a bezpečně propluli mnohou bouří, nyní jim však jejich síla a obratnost nebyly k ničemu. Uprostřed mořské bouře byli bezmocní a když zjistili, že do jejich lodi začala vnikat voda, ztráceli naději na vyvážnutí a záchranu.

Co bylo podle Ježíše příčinou strachu učedníků? Mar 4,39.40

Jak často prožíváme podobnou zkušenost! Když se valí bouře pokušení a vlny se na nás sápu, zápasíme s bouří sami. Zapomínáme, že je zde Ježíš, který nám může pomoci. Věříme ve svou vlastní sílu do té doby, dokud neztratíme veškerou naději a nestojíme před neodvratnou zkárou. Teprve potom si vzpomeneme na Ježíše. Voláme-li, aby nás zachránil, nebudeme volat

nadarmo. Ačkoli nám může vytknout naši nevěru nebo samolibost, neodepře nám pomoc, kterou potřebujeme. Ať jsme kdekoli, máme-li Spasitele ve svých srdcích, nemusíme se bát. Živá víra ve Vykupitele nám usnadní cestu životem. Pán Bůh nás vysvobodí z nebezpečí způsobem, který uzná za nejlepší.

2. V zajetí temnosti (Mar 5,1–12)

Jak působí démonický vliv na osobnost člověka?
Mar 5,1–5

Prostá zpráva evangelia nám popisuje, jak se choval posedlý démony. Šlo jistě o těžký případ posedlosti. Zpráva Písma ukazuje, že muž byl duševně naprosto porušen. Zdravý člověk se vyznačuje ve svých duševních projevech harmonickou souhrou všech funkcí. Démonské síly narušují tuto harmonii a zotročují člověka.

Ceho se démoni obávali? Mar 5,6–12

Sledujeme, jak se projevila Kristova moc nad satanem a jeho zástupci. Všimněme si, že zlí duchové znovu určili totožnost Pána a prozradili, co vědí o svém konci (srov. Mar 3,11.12). Tyto síly se bojí především Boží moci, která se zde v Ježíši Kristu projevila. Jsme-li spojeni s Pánem Ježíšem Kristem, nemusíme se ničeho bát.

3. Pán nad démony (Mar 5,13–20)

Jak se projevila moc Pána Ježíše? Mar 5,13–17

V krajině Gadarenských žili pohané (to je zřetelné už z toho, že chovali vepře). Učedníci poznali, jak satan dokáže zotročit slabého člověka, ale znovu se utvrdili také v tom, že Ježíš má moc nad démony. V jiné zprávě o této události (Mat 8,29) je Ježíš dokonce odhalen jako soudce světa: „Přišel jsi nás trápit, dříve než nastal čas“ (čas před konečným soudem)?

Lidé se stali svědky uzdravení těžce posedlého, a přece si přáli, aby Pán odešel. Vidíme zde další důkaz, že ani největší zázraky nevedou automaticky k víře, není-li připraveno srdce.

Jakou změnu způsobil Ježíš uzdravením posedlého?
Mar 5,18—20

Po vnější změně následovala změna vnitřní. Muž, který byl zbaven démonů, si přál náležet Ježíši a následovat ho. Pán mu dává za úkol vydávat svědectví o dobrodiní, kterého se mu dostalo.

4. Pán nad nemocí (Mar 5,25—34)

Co vše podnikla nevyлéčitelně nemocná žena pro své uzdravení? Mar 5,25—29

Konečně se jí naskytla příležitost, po níž toužila. Octla se v přítomnosti velkého Lékaře. Mohla pouze zahlédnout jeho postavu. Ze strachu, aby neztratila svou jedinou uříležitost k uzdravení, prodrala se kupředu. Když Ježíš kráčel kolem ní, natáhla ruku a podařilo se jí dotknout se lemu jeho roucha. V té chvíli věděla, že je uzdravena. Na tento jediný dotyk se soustředila víra jejího života a nemoc hned ustoupila síle dokonalého zdraví.

Jak reagoval Ježíš na její jednání? Mar 5,30—34

Spasitel okamžitě rozpoznal dotyk víry. Rozhodující v této souvislosti byla skutečnost, že Pán objevil u této ženy pravou víru. Svědci tohoto činu měli rozpoznat, že to byla víra v Ježíšovu moc, která vedla k uzdravení. K takové víře nebylo možno se nevyjádřit. Ježíš si přál říct této skromné ženě několik slov útěchy, která by jí byla zdrojem potěšení. Tato slova budou požehnáním Ježíšovým následovníkům až do konce času.

5. Pán nad smrtí (Mar 5,21—24.35—43)

Jak velká byla Jairova víra? Mar 5,22—24.35

Musel to být velký strach a úzkost, když Jairus volal: „Prosím pomoz, Pane, dříve než dítě umře.“ Těžce nesl, když viděl, že dav Ježíše zdržuje. A když pak slyšel: „Tvá dcera umřela, proč ještě obtěžuješ Mistra?“, zdálo se mu vše marné. Přestože smrt byla skutečná, Ježíš mu řekl: „Neboj se, jen věř, dítě není mrtvé, jen spí.“

Pokus se vylíčit, za jakých okolností se zázrak stal!
Mar 5,36—43

Zpráva o smrti dítěte, nářek přítomných a výsměch slovu Páně „dítě neumřelo, ale spí“ jasně ukazují skutečnost smrti, a přece Pán Ježíš dokázal, že je Pánem i nad smrtí.

„Děvče, pravím ti vstaň!“ To jsou slova, kterými ji rodiče mohli volat každé ráno. „Dejte jí najíst.“ Tak přirozeně projevil Ježíš svou starostlivou péči. Jak velice potřebujeme i my dnes péči milujícího Spasitele, aby dal život těm z našich dětí, které ať tělesně nebo duchovně umírají.

6. Souhrn a naučení

Tento úkol nás ujišťuje, že Ježíš může uspokojit všechny naše potřeby. Příběhy, které jsme studovali, ukazují na rozsah Kristovy moci. Žádný problém není tak velký, aby se s ním Ježíš nedokázal vypořádat. To platí zvláště, když jde o nejistotu, že Pán stačí na vše; Ježíšova moc je odpovědí na každou lidskou úzkost a strach. Pamatuj, že v každé úzkosti nebo bouři, ve které právě jsi, se můžeš obrátit k Pánu s prosbou, aby poručil: „Uklidni se, ztiš se!“ Znáš-li někoho, kdo je z jakéhokoli důvodu sklíčen strachem, ukaž mu, že nejsi k jeho utrpení lhostejný a přiveď ho k Ježíši. Vždyť náš Pán je Pánem nad nemocí, přírodními silami, démony i smrtí, Pán nade vším.

Co znamená naprosto důvěřovat Ježíši?

Jak jsi prožil ochranu Pána Ježíše v bouřích života?

Proč se křesťané mají chránit před okultními praktikami?

Jak je možno pomoci lidem, kteří se dostali do područí satanovy moci?

Co je dnes největším problémem člověka?

Jakou pomoc máš k dispozici?

ZDÁNLIVÁ PORÁŽKA, A PŘECE VÍTĚZSTVÍ

Základní verš: Mar 6,50

Šestá kapitola Markova evangelia ukazuje v pěti příbězích na okolnosti, které se jevily jako neúspěch, a přece vyústily ve vítězství. Jedna z nejbolestnějších zkušeností, které Ježíš prožil, bylo odmítnutí jeho poselství a poslání v rodném městě. To, že i Pán Ježíš neměl vždy úspěch, může být povzbuzením každému, kdo se setkává pro svou víru s nepochopením ze strany nejbližších. Vyslání dvanácti učedníků je vybidnutím pro všechny, kteří jsou povoláni k zvěstování Božského poselství. V Janově zkušenosti zase slyšíme výzvu i útěchu pro ty, kteří musí čelit nesnadným situacím v životě víry. Moře a mořské pobřeží se staly prostorem pro jedno ze zázračných nasycení a přiblížení se Pána k učedníkům. Projdeme-li v duchu všemi těmito místy, poznáme, jak Bůh řeší situace, které se nám zdají beznadějně.

1. Odmítnutí Ježíše v Nazaretě (Mar 6,1–6)

V čem spočíval důvod nevěry nazaretských obyvatel?
Mar 6,1–3

Pán Ježíš se vrátil do svého města a učil své bývalé sousedy, kteří ho znali jako tesaře. Zdálo se jim, že si osobuje právo být někým jiným, i když byl jedním z nich. To je pohoršovalo. Tito lidé si mysleli, že Ježíše znají, ale nepochopili ho a odvrátili se od něho. Jejich sobecké přeceňování vlastního národa a svých předností jim bránilo v přijetí Ježíše jako Mesiáše.

Co způsobila nevěra Nazaretských? Mar 6,4–6

Slova „a nemohl tam učinit žádný mocný čin“ neznamenaají, že Ježíšova moc není schopna působit tam, kde není odpovídající víra. Kristova moc není na nikom a na ničem magicky závislá. Sám Bůh však staví

hranice a cíle jeho činů. Ježíš nemohl nic vykonat tam, kde se lidé sami uzavřeli ve své tvrdošíjné nevěře.

2. Vyslání dvanácti (Mar 6,7–13)

Z čeho poznáváme, že učedníci byli zcela závislí na Pánu? Mar 6,7–11

Zvěstovatelé Boží pravdy mohou svou službu konat dobře bez lidské pomoci a pojištění se jedinečně v plném spoléhání na Boha. Tou nejdůležitější výzbrojí, kterou jim Pán dává na cestu, je moc nad démony. Učedníci neměli očekávat, že při své misijní práci snad získají bohatství, ale směli očekávat také podporu a pomoc od jiných.

V čem spočívala „misie“ učedníků? Mar 6,12.13

Jádrem kázání apoštolů bylo volání k obrácení, kterým začal svá kázání o Božím království i Ježíš. V této zprávě je také zajímavý odkaz na praxi pomazání olejem. V zaslíbené zemi se dobře dařilo olivě. Pro její léčivou schopnost se často používala jak vnitřně tak i zevně. Avšak pouze zde a u Jakuba 5,14 je její použití spojeno se zvláštním činem víry. V činnosti učedníků je důležité nejen zvěstování slova, a tedy duchovní zdraví, ale i zdraví těla. Pravá misie obsahuje oba prvky, které nelze oddělit.

3. Mučednictví Jana Křtitele (Mar 6,14–29)

Proč musel Jan zemřít mučednickou smrtí? Mar 6,17–29

Kdybychom měli psát o životě Herodesa, Herodiady, Filipa a Salome, byly by to temné dějiny. Jan Křtitel nazval hřích hříchem, ať se to týkalo prostých lidí nebo vysoce postavených. Nepochopitelné nebylo to, že Jan byl sťat kvůli vrtochu opilého vladaře, kterého zpracovala mstivá a krvežíznivá žena. Ve městě, kde se lidé bavili gladiátorskými zápasy, nebyl tento případ v té době nijak zvláštní. Skutečné drama bylo v tom, že Kristus k tomu mlčel a nezakročil ve prospěch svého věrného a oddaného předchůdce. Písmo zazname-

nává i takové události, kterým dnes dostatečně nerozumíme a pochopíme je až na věčnosti.

Čeho se Herodes obzvlášť obával? Mar 6,14–16

Na tomto místě chce evangelista ukázat, jak byl Ježíš stále více ohrožován. Židovští nepřátelé plni zloby číhají na Ježíše a napadají jej (3,22), ale také ze strany politické moci mu hrozí nebezpečí. Působnost Ježíšova se rozrůstá a ohlas je čím dál silnější. Zvěstování roste do šíře, a proto se formují i protisíly.

4. Chléb a pomoc pro všechny (Mar 6,30–44; 53–56)

Jak velká byla Ježíšova péče o lidi? Mar 6,32–37

Obraz rozptýlených ovcí, kterým chybí pastýř, je vzat ze Starého zákona. Ve velké kapitole o pastýři u Ezechiele (34) se hovoří o zapomenutí duchovních vůdců Izraele na své povinnosti. Ježíš vidí, že se na tom nezměnilo vůbec nic. Ve své péči o duchovní blaho Pán nezapomíná, že člověk má také své tělesné potřeby.

Proč bylo pro Ježíše možné, aby nasýtil lid? Mar 6,38–44

Pohled k nebi je projevem Ježíšovy důvěry k nebeskému Otci. Jedná z příkazu Otce. V pohledu k Bohu se nejmenší dar zmnožil tak, že všichni byli nasyceni. To se stalo tehdy, ale platí to stále. Z toho, co rozděluje Ježíš, žijí všichni, kteří mu patří.

Jak sloužil Pán svým bližním? Mar 6,53–56

Jak velmi Pánu Ježíši záleželo na člověku. Nezapomeňme, že se vždy staral o celého člověka, nejen o jeho duši či srdce, ale i o jeho tělo. Jeho péče je stejná i dnes. Přeje si, abychom byli šťastnými, zdravými lidmi.

5. Ježíš jde po vodě (Mar 6,45–56)

Jak projevil Ježíš svou moc nad živly? Mar 6,45–50

Ukazuje se, že Ježíš měl se svými učedníky v úmyslu něco zvláštního. Nejprve je přinutil, aby přejeli na druhou stranu a sám šel na horu, aby se modlil. Ačkoli učedníci již několik hodin bojovali proti bouři, čekal se svým zásahem až do jitra. To všechno je možno pochopit pouze tak, že Ježíš záměrně čekal na tuto situaci. Markova poznámka „chěl jít dál kolem

nich“ mohla poukazovat na to, že chtěl svým učedníkům — stejně jako na hoře proměnění — zjevit svoji moc a slávu.

Jak působila tato událost na učedníky? Mar 6,51—52

Učedníci mohli čerpat z blízkosti a milostivé přítomnosti svého Pána útěchu a sílu, ale nepochopili nic. Ježíšovo pozemské zjevení v moci a zázračných činech vyvolalo sice zděšení, hrůzu a rozčilení, ale nevzbudilo víru. Ježíšova chůze po moři byla zvěstováním jeho Božské moci a jeho příchod k učedníkům projevem Boží ochrany a spasení. Obojí však bylo nutno rozpoznat a přijmout.

6. Souhrn a naučení

Lidé Pána Ježíše a jeho poselství nejen přijímali, ale i odmítali. Ve všech činech se však Pán Ježíš projevil jako Boží bytost plná lásky a dobroty. To byl smysl jeho poslání na naši zemi, zjevit lásku nebes. Díval se na vše z Boží perspektivy, a to se stává výzvou i pro nás. Nenechal se odradit, zastrašit ani ovlivnit, ale šel za cílem, který měl před sebou. Historie Božího lidu v minulosti svědčí o tom, že i kdysi mnozí pokládali své životy pro Pána a zdálo se, že triumfuje nejistota, pověra a pronásledování, přece Bůh neutrpěl porážku. Vždy se ve vhodné chvíli přiznal a projevil svoji moc.

Příkazem: „Dejte vy jim jísti!“ vytyčil Pán před svými učedníky sociální rozměr cesty následování, který bývá často přehlížen. Snad i v našem okolí žije někdo, kdo potřebuje, abychom mu skutečně pomohli právě v této oblasti. Křesťanství se týká celého člověka. Být křesťanem znamená skutečně následovat Pána Ježíše, jít za ním, žít jako on.

Jak lze překonat vlastní nevěru?

Jsi ochoten nechat se vyslat Ježíšem?

Komu je určeno tvé svědectví?

Jak je možné spojit zvěstování evangelia s praktickou pomocí?

Zastaneš se pravdy, i když ti vzniknou obtíže?

Nepřekvapuje tě někdy Boží jednání?

KRISTOVA SLUŽBA VŠEM

Základní verš: Jan 10,16

První část úkolu hovoří o Božím zákonu a lidské tradici. Židé chápali pod pojmem zákon nejen deset Božích přikázání, ale také tóru, pět knih Mojžíšových. I když v pěti knihách Mojžíšových je určitý počet předpisů a pokynů, týkajících se etiky, jsou zde pouze důležité zásady, které je nutno aplikovat v konkrétní situaci. Ve čtvrtém a pátém století před Kristem se však vytvořila skupina učitelů zákona, kteří chtěli vyložit Boží vůli i v detailech. Během staletí to vedlo k tisícům nařízení a příkazů pro každou možnou situaci. Život již nebyl určován jasným a prostým Božím zákonem, nýbrž úžasným množstvím jednotlivých předpisů. To je pozadí napětí mezi Ježíšem a zákoníky.

Dále se učíme o tom, že Kristus se věnoval nejen Židům, ale také ostatním – pohanům. Marek nám představuje Ježíše jako Spasitele pro celý svět. U některých neizraelitů našel Pán větší víru nežli u duchovních vůdců svého vlastního národa.

Pán Ježíš tím, že se věnoval také pohanům, vedl své učedníky k správnému chápání šíře a významu své služby. Měli se naučit, že Bůh miluje všechny lidi, odsuzuje pokrytectví, každé kastovníctví a v Ježíši Kristu ruší všechny hranice. Toto naučení je důležité také dnes, kdy žijeme v rozděleném světě na třídy, národnosti, barvy pleti atd.

1. Lidská tradice (Mar 7,1–8)

Jak došlo k roztržce Ježíše s farizeji a zákoníky?
Mar 7,1–5

Židé v době Ježíšově měli přesné a přísné předpisy pro umývání rukou. Umývání rukou nebylo nařízeno především z hygienických důvodů. Šlo o kultickou čis-

totu ve smyslu ceremoniálního zákona. Kdo nedbal na toto nařízení, toho považovali nejen za člověka se špatnými způsoby, nebo prostě za špinavého, nýbrž platil za nečistého před Bohem. Tradice byla uznávána asi tak, jako dnes platí rozhodnutí nejvyšších soudů.

Jaký soud vynesl Ježíš nad „zbožností“ farizeů a zákoníků? Mar 7,6—8

Sloužit Bohu znamenalo pro zbožného Žida respektovat ceremoniální ustanovení starších. Etický obsah byl překryt zákazy, ustanoveními, předpisy. Zákoníci a farizeové považovali tyto předpisy za neporušitelné, zatímco Ježíš jasně vyjádřil, že se jedná o lidské ustanovení. Zde je zřetelná propast mezi dvěma způsoby myšlení, které vždy byly a budou. Na jedné straně jsou lidé, pro které víra znamená zachovávání forem a na druhé straně jsou ti, pro které je víra vztahem lásky k Bohu a bližnímu.

2. Co dělá člověka skutečně nečistým (Mar 7,9—23)

Co vytkl Ježíš farizeům a zákoníkům? Mar 7,9—13

Tento způsob, poškodit rodiče zneužitím slibu, musel být v době Ježíšově velmi rozšířen. Ježíš však stává zákon lásky nad všechna lidská ustanovení. Bůh nechce být uctíván a milován na úkor lásky k bližnímu. Kdo takto vykládá Písmo, prosazuje lidské ustanovení a znevažuje Boží vůli.

Kde jsou příčiny skutečné „nečistoty“ v životě člověka? Mar 7,14—23

Ježíš shrnul princip celé mravnosti v jedné větě (v. 15): „Co člověka může učinit před Bohem čistým nebo nečistým pochází ze srdce — sídla myšlení a chtění.“ „Nečistým“ před Bohem činí člověka jen hřích a hřích neexistuje bez zlého smýšlení.

Řecké slovo „pokrmý“ ve verši 19. zahrnuje všechnu potravu — nejen masitou. Ze souvislosti je jasné, že tento verš v závěrečné části celého oddílu není řešením problému čistého a nečistého masa.

3. Za hranicemi (Mar 7,24—8,9)

Jak Ježíš vyzkoušel víru ženy, která hledala pomoc? Mar 7,24—27

Tato i následující dvě události se odehrály na neizraelském území. Ježíšova reakce na prosbu ženy nás přivádí k myšlence, že Ježíš nepřišel, aby evangelizoval pohany. Pravděpodobně opustil Galileu, aby se uchýlil s učedníky do ústraní, neboť lid nebyl dostatečně zralý pro Boží poselství a Pán se chtěl plně věnovat svým učedníkům.

Co vyznala tato žena? Mar 7,28—30

Ostré odmítnutí se stalo pro ženu důvodem k tomu, aby projevila svoji důvěru k Ježíši. Odpověděla, že i ona — pohanka — patří k těm, kterým náleží Boží dary. Stává se ráda štěňátkem, aby mohla paběrkovat ze stolu. Tím přece není poškozeno právo skutečných dětí.

Čím se lišilo uzdravení hluchoněmého od jiných? Mar 7,33—37

V tomto převážně pohanském kraji si pravděpodobně Pán nepřál, aby byla všeobecně vzbuzena naděje, že se budou ve velké míře opakovat podobná uzdravení. Pohané byli totiž ve většině nepřipraveni porozumět a ocenit jeho poselství.

Proč (ve světle nasycení 5 tisíc) měli učedníci pochybnosti, když šlo o nasycení zástupu? Mar 8,1—9

Kristus stále ještě sloužil „jiným ovcím“. Základní potřeby pohanů i věřících jsou stejné. Pán Ježíš jasně ukázal, že v projevech své lásky nedává nikomu přednost.

4. Farizeové žádají znamení (Mar 8,10—13)

Z čeho poznáváme, že farizeové vůbec nebyli ochotni naslouchat Ježíši? Mar 8,10—11

Sotva Ježíš vstoupil na židovskou půdu, stávají se „zbožní“ aktivní. Se svým zájmem o „zázračné znamení“ z nebe sledují docela konkrétní cíl. Chtěli Ježíše vyzkoušet a veřejně prokázat, že takového znamení

není schopen. O podobných záměrech se píše ještě v dalších kapitolách (10,2; 12,15).

Jak se zachoval Ježíš k žádosti o znamení? Mar 8,12.13

Ježíš odpovídá rozhodně nevěřícím žadatelům: „Zcela jistě nebude dáno tomuto pokolení žádné znamení.“ V požadavku pokání a víry zůstává Ježíš neoblomný. Kdo nevěří znamení spásy, kdo se chce lidsky pojistit a žádá po Bohu znamení, musí nést následky své nevěry. Boha nelze nutit.

5. Nepochopení učedníků a uzdravení slepého (Mar 8,14–26)

Proč učedníci nechápali Ježíšův výrok a jeho duchovní souvislost? Mar 8,14–16

Zdá se nám, že v. 15 by se lépe hodil za v. 13. Ale pravděpodobně ho Marek vědomě vložil na toto místo. Ukazuje se, jak silně byli učedníci naplněni všedními myšlenkami, a tím neschopni naslouchat tomu, co jim Ježíš chtěl říci.

Proč připomínal Ježíš učedníkům nasycení zástupu? Mar 8,17–21

Tak jako starozákonní proroci museli často vyřídít své poselství jako osaměle stojící jedinci uprostřed vysmívajícího se a nepřátelského lidu, byli také učedníci často obklopeni nevěrou a nepochopením a často v nebezpečí ztotožnit se se svým okolím. Vyvolení k učednictví je neuchránilo před vlastním selháním. Zapomněli, že Ježíš stačí na každý problém. Ale „včerejší“ zkušenosti pomáhají jen málo, když mají „dnes“ podepřít víru v Ježíšovu moc.

Jak byl uzdraven slepý? Mar 8,22–26

Je to jediný zaznamenaný případ postupného uzdravení. Vykladači se domnívají, že když tomuto muži byl částečně obnoven zrak, jeho víra rostla a byl schopen uvěřit, že Ježíš ho může úplně uzdravit.

6. Souhrn a naučení

Pán Ježíš s láskou sloužil i „jiným ovcím“. V naší světoširé misijní činnosti bychom se měli více učit

sloužit těm, kteří o něm ještě nevědí. Nacionalismus a předsudky uzavírají srdce mnoha Ježíšových následovníků. Varujme se tohoto „kvasu“!

Tento úkol nám ukazuje na další možnosti misijní práce, na které často zapomínáme. Přemýšlej, jak bys mohl posloužit k požehnání lidem jiné národnosti či barvy pleti.

Jak se projevuje pravá zbožnost?

Jaký význam mají náboženské formy?

Kde je původ každé nečistoty?

Je pravá víra vázána na určité hranice, národ či vyznání?

Důvěřuješ Božímu slovu, nebo potřebuješ znamení?

Jak můžeš zabránit tomu, aby starosti všedního dne nezatemnily tvoji víru?

7. úkol — 14. února 1987

VE STÍNU KŘÍŽE

Základní verš: Mar 8,31

V tomto úkolu začínáme se studiem Ježíšova utrpení. Po Petrově vyznání, že Ježíš z Nazareta je Kristus (Mesiáš), Syn živého Boha, začíná Pán Ježíš hovořit o svém utrpení, ukřižování, ale také o zmrtvýchvstání. Je sice ještě stále na cestách a káže, ale z evangelijních zpráv můžeme vyčíst posunutí důrazů. Dřívější spory s farizeji a zákoníky ustupují rozhovorům s učedníky. Ukázalo se, že zástupy se více zajímaly o zázraky než o to, co Ježíš učil. Z těch mnohých to byli vždy pouze jedinci, kteří se rozhodli pro cestu následování. Ježíši záleželo na tom, aby těch několik věrných zasvětil do tajemství svého mesiášství. Čas zázračných činů téměř pominul (známe jen dva další zázraky: 9,14—29; 10,46—52). Sám Pán Ježíš a jeho mesianita, o které dosud nikdy nehovořil, vstupují do středu zvěstování. Ohlášení jeho utrpení ukazuje, že jeho cesta vede již ve stínu kříže. Je to cesta, která ve-

de do Getsemane a na Golgotu, avšak končí vítězným: „Dokonáno jest!“

1. Ty jsi Kristus (Mar 8,27–30)

Cesarea Filipova leží přibližně 40 km severně od Getsemany. V této oblasti položil Ježíš závažnou otázku: „Za koho mne lidé pokládají?“ a „Za koho mne pokládáte vy?“. Je to spasitelná otázka, protože správná odpověď na tuto otázku je základem naší víry a spasení.

Jak smýšleli lidé o Ježíšově poslání? Mar 8,27.28

V tomto rozhovoru je zřetelně vidět rozdíl mezi lidem a učedníky. Všeobecný dojem, který z Ježíšova působení zůstal, byl, že je prorok nebo dokonce předchůdce Mesiáše — opět příšlý Eliáš. Ale nikdo nemyslí na to, aby v něm poznal Mesiáše, který měl — podle lidového očekávání — být obnovitelem Davidova království.

K jakému vyznání dospěli učedníci? Mar 8,29.30

Učedníci nehovoří o negativních soudech lidí o Ježíši. Není pro ně důležité, co si myslí nepřátelé nebo jak soudí jiní. Ježíš je postavil před rozhodnutí, musí sami vyznat svůj postoj. Byl to úžasný okamžik v dějinách lidstva. Vyznáním Petra jako by byl roztržen závoj před očima těch, kteří zde stáli. Duchem Božím vedeni vyznávají, že skutečně pochopili Ježíše a přijali ho jako Spasitele.

2. Předpověď o utrpení a o následování (Mar 8,31–38)

Jak reagovali učedníci na Ježíšovu zprávu o utrpení? Mar 8,31–33; 9,30–32

Když Ježíš spojil mesiášské poslání s utrpením a smrtí, narazil u učedníků na nepochopení. Obvyklé představy o vítězném Mesiáši, který vyžene cizáky z Izraele, jim velmi ztěžovaly pochopení Ježíšovy úlohy. Je obzvlášť těžké, když — ze slov těch, kteří nás milují a domnívají se, že myslí na naše dobro — slyšíme slova pokušitele. Takové útoky patří obvykle k nejtěžším, které prožíváme.

Satan se pokoušel zbavit Ježíše odvahy a odvrátit ho od jeho poslání. Petr ve své zaslepené lásce propůjčil hlas tomuto pokušení. Původce myšlenky byl kníže zla. Z jeho podnětu byla vyřčena tato nerozvážná slova. Na poušti nabízel satan Kristu vládu nad světem za podmínky, že se zřekne cesty ponížení a oběti. Nyní pokoušel týmž svodem Kristova učedníka. Snažil se svést Petrovu pozornost na pozemskou slávu, aby neviděl kříž, k němuž chtěl Ježíš upoutat jeho zrak. A skrze Petra přiváděl satan opět pokušení i na Ježíše.

K čemu musí být připraven následovník Pána Ježíše? Mar 8,34

Kdo chce jít za Ježíšem, musí vědět, oč v následování jde. Ježíšovi následovníci se musí vydat na cestu svého Mistra a svoji pyšnou víru dát ve prospěch služby a oběti. Takovým „ne“ k vlastnímu „Já“ s jeho nedobrymi sklony otevíráme cestu opravdovému „ano“ ke svému Pánu.

3. Ježíšova sláva (Mar 9,1–13)

Jak mohli učedníci poznat, že Ježíš je skutečně poslán od Boha? Mar 9,1–7

Musíme vidět tento děj v souvislosti s předešlými událostmi. Důležité je zde především to, že Bůh potvrzuje svého Syna jako Mesiáše právě k utrpení a smrti. To je jeho určení. Nádherný zážitek je pro učedníky posilou a dodává jim odvalu. Proměněný Ježíš – projev nebeského světa – je zárukou, že proměnění našeho těla při příchodu Páně bude skutečností.

Proč byli právě Mojžíš a Eliáš přítomni na hoře proměnění?

Na hoře proměnění byl Mojžíš svědkem Kristova vítězství nad hříchem a smrtí. Byl představitelem těch, kteří vstanou z hrobů při vzkříšení spravedlivých. Eliáš, který byl proměněn a vzat do nebe, aniž ušel smrt, byl představitelem těch, kteří budou „proměnění rázem v okamžiku, na poslední znamení polnice“. Na hoře se ukázalo v kostce budoucí království slávy:

Kristus král, Mojžíš jako představitel vzkříšených svatých a Eliáš jako zástupce proměněných.

Proč přikázal Ježíš učedníkům, aby o této události nemluvili? Mar 9,8–13

Skutečnost, že Ježíš přikázal svým učedníkům mlčet může mít více příčin. Tato událost měla nejprve posílit jejich víru. Dále šlo o událost, která ukazovala na vzkříšení a nanebevstoupení. Nadto učedníci chápali prožité zjevení jen nedokonale, i když jím byli přemoženi. Není možno vydat věrohodné svědectví o tom, čemu sám člověk plně nerozumí.

4. Kdo věří, může vše (Mar 9,14–29)

Z čeho je jasné, že Ježíšův následovník svoji službu nekoná ve vlastní síle? Mar 9,14–19; 28.29

Vyjádřeno jednou větou, zní Ježíšova odpověď na otázku po selhání učedníků takto: „Nejste dost blízko Bohu!“ Tento oddíl obsahuje důležité naučení: dary, které nám Bůh propůjčil, vadnou a nakonec úplně odumírají, když nezůstáváme v úzkém spojení s Bohem. Platí to pro všechny Boží dary.

K čemu uschopňuje pravá víra? Mar 9,20–27

Věřící lidé si nikdy nejsou jisti tím, že nezklamou jiné – tak jako učedníci zklamali otce, který hledal pomoc. Kdo hledá pomoc nikdy by neměl v očekávání pomoci zůstat stát u církve nebo Ježíšových následovníků, nýbrž měl by jít přímo k Ježíši, který je Pánem církve. Lidé mohou zklamat, Ježíš nezklame nikdy!

5. Pokora a odpuštění (Mar 9,33–41)

Jak ukázal Ježíš, že povyšování a touha po moci jsou neslučitelné s následováním? Mar 9,33–37

Touha „být někým“ prostupovala celou palestinskou zbožnost. Při každé příležitosti – v bohoslužebných shromážděních, při soudních jednáních, při společných jídlích a ve všech vztazích – se trvale řešila otázka, kdo je větší a jaká má být komu prokázána úcta. Mlčení učedníků dokazuje, že věděli, jak velmi odporuje jejich ctižádost zásadám Pána Ježíše.

Nesmíme nikdy zapomenout, že pravda je vždy větší, než způsob, kterým ji chápeme. Základem pravé tolerance není prosté přijetí každého názoru, jako by nebylo žádných jistot, nýbrž vědomí o velikosti pravdy. Nesnášenlivost je znamením nadřazenosti, ukazuje, že ten, koho se to týká, věří, že neexistuje žádná jiná pravda než ta jeho.

6. Souhrn a naučení

Texty Písma, které jsme studovali v tomto týdnu, končí poukazem, že nemáme bránit misijní činnosti „z jiné strany“, pokud je konána v Kristově duchu a naučeními, že učedníkům má jít o důsledný život víry.

A ještě myšlenka na závěr (k veršům Mar 9,42–50):

Bylo by lépe se zříci všech zvyků a způsobů jednání, jež by mohly svést k hříchu a zneuctít Krista, ať to stojí sebevětší oběť. Co zneuctívá Boha, nemůže prospět duši. Požehnání nebes nemůže získat nikdo z těch, kteří přestupují věčné zásady spravedlnosti. Jediný hřích, kterému holdujeme, stačí k tomu, aby snížil naši povahu a svedl druhé. Jestliže má být uříznuta noha, ruka nebo vyloupeno oko, aby bylo tělo zachráněno před smrtí, oč opravdověji bychom měli vymýcovat hřích, který zabíjí duši.

Jaký máš vztah k Ježíši?

Co znamená uznat Pána Ježíše jako Krista, tedy Mesiáše?

Proč ubývá ochoty trpět pro Pána?

Jsou těžkosti a utrpení vždy důkazem pravého následování?

Co lidé dnes očekávají od církve a co může církev lidem nabídnout?

Kde leží hranice tolerance?

ŽIVOT V NÁSLEDOVÁNÍ

Základní verš: Mar 10,29.30

V této kapitole popisuje Marek řadu událostí, které souvisejí s následováním Ježíše. Ježíš pokračuje v cestě do Jeruzaléma, přišel již do Judstva. Krok za krokem se blížil k místu, kde se odehrají poslední dny jeho života. Ačkoli věděl, co stojí před ním, nevyhýbal se lidem, kteří od něj očekávali posilu a pomoc. Přes stále sílící odmítání a vědomí nastávajícího utrpení měl Ježíš sílu učit, pastýřsky napomínat a léčit. Vysvětlit je to možné jen tím, že mu vůbec nezáleželo na vlastní osobě, za to však naprosto na splnění úkolu, který mu uložil Bůh. Tím stanovil zásady, které platí i pro nás a kterými má být měřeno také naše následování. Následování se nevyčerpává odevzdáním se Kristu jednou provždy, nýbrž záleží v každodenním odevzdávání se Pánu a spolupráci s ním.

1. Pokud nás smrt nerozdělí (Mar 10,1–16)

Oč šlo v Ježíšově sporu s některými farizeji? Mar 10,1–4

Otázka farizeů nebyla akademická, nýbrž skutečně pálila tehdejší lidi. Židé měli teoreticky vysoký manželský ideál, ale praxe byla jiná. Podle židovského rozvodového práva mohl muž propustit svoji ženu téměř z každého důvodu, zatímco žena zůstávala právně nezajištěna. Zdá se, že již tehdy ve věcech manželství a manželské rozluky existovaly povážlivé těžkosti.

Jaký postoj zaujal Ježíš k manželství? Mar 10,5–12

Ježíš učil, že manželství představuje trvalé nerozlučitelné spojení, při kterém se ze dvou lidí stává jedno tělo a sice takového druhu, že toto spojení nemůže být zrušeno žádným zákonem nebo výrokem.

Několik rad pro dobré manželství:

1. Nechť je Kristus prvním ve vašem životě. Bude-li

růst vaše láska k němu, budou se prohlubovat i vaše vzájemné vztahy.

2. Objevujte u svého partnera raději přednosti než nedostatky.

3. Pěstujte trpělivost cvičením se v trpělivosti.

4. Nenuťte partnera, aby dělal vše podle vašeho přání.

5. Pamatujte, že láska nemůže trvale žít bez vyjádření slovy i skutky.

6. Neberte si příliš mnoho starostí a břemen. Žijte raději v jednoduchosti, klidu a štěstí, ale s láskou. Vděčné srdce a laskavý pohled je víc, než majetek a přepych.

7. Pozornost a zdvořilost v maličkostech vytváří základ životního štěstí.

8. Nechť je vaše manželství přátelským vztahem; věrné, něžné, svaté a vznešené. Buďte vzájemně takoví, jakými vás chce mít Pán — jak to čtete v Božím slově.

Jaký vztah měl Pán Ježíš k dětem? Které Ježíšovo slovo si máme při pohledu na děti v našich rodinách stále připomínat? Mar 10,13—16

Pán Ježíš byl velkým přítelem dětí. Žehnal jim. I v našich rodinách mají být děti požehnáním. Děti zůstávají trvalou výzvou k zamyšlení nad tím, zda dokážeme přijímat Boží království jako děti, když přijímají dar, opravdově, plně, bez vedlejších úmyslů.

2. Následování vyžaduje ochotu k oběti (Mar 10,17—27)

Z čeho jasně vyplývá, že tradiční zbožnost nezajistí jistotu spasení? Mar 10,17—20

Nad těmito verši by mohl být nadpis „Slušnost nestačí!“ Ježíš jmenoval přikázání, která tvořila základnu pro slušný, čestný život. Až na jednu výjimku se jednalo o zákazy, tedy o to, co se nemá dělat. Slušnost záleží v zásadě v tom, nedělat určité věci. Křesťanství naopak záleží v tom, určité věci dělat.

K čemu chtěl Ježíš přivést tázajícího i učedníky? Mar 10,21—27

Když mluvil Ježíš o nebezpečí bohatství postavil

úplně na hlavu židovské normy, podle kterých je bohatství znamením Božího požehnání a kvality člověka. Blahobyt vede obvykle k tomu, že srdce člověka se příliš váže na věci tohoto světa. Kdo se zajímá především o majetek, upadá do nebezpečí hodnotit všechno pouze podle peněžních vztahů. Na sto lidí, kteří se dovedou vypořádat s bídou, nouzí a neštěstím, připadá sotva jeden, kterému neuškodí bohatství.

3. Vyplatí se následování? (Mar 10,28–31)

Jaké vyhlídky spojoval Petr s následováním Pána Ježíše? Mar 10,28 (srovnej Mat 19,27)

Na rozdíl od bohatého mládence Petr a ostatní učedníci splnili Ježíšův požadavek, vše opustili a šli za ním. V tom „vše“ zní jasně velikost oběti. Marek nám nezaznamenal Petrovu otázku: „Co za to?“ S údivem však pozorujeme, že Ježíš tuto otázku po odměně neodmítá, ani učedníky nekárá a odpovídá na ni.

Jaká je podle Ježíšových slov odměna následování? Mar 10,29–31

Ježíš říká jednoznačně: následování má svoji odměnu. Přitom je nápadné, že neutěšuje neurčitým „oním světem“, nýbrž hovoří o odměně již v tomto čase. Výraz „s pronásledováním“ však ukazuje, že Ježíš nemyslel především nebo výlučně na materiální odškodnění za hmotné ztráty. V 31. verši Pán varuje, abychom nechtěli sami hodnotit vlastní následování.

4. Ne vládnout, ale sloužit (Mar 10,32–41)

Z čeho můžeme soudit, že si učedníci nebyli vědomi významu budoucích událostí? Mar 10,35–41 (srovnej 32–34)

Marek chtěl pravděpodobně ukázat, jak příliš lidští byli muži, s kterými chtěl Ježíš pokračovat ve svém díle. Zjišťujeme, že byli ctizádostiví, měli falešné představy o cílech svého Pána a nevšímal si jeho vnitřních bojů. Podivně působí nejen prosba, ale i čas, ve kterém byla vyjádřena.

V čem vidí Ježíš pravou velikost? Mar 10,42–45

Ježíš ukázal učedníkům, že v jeho království platí jiná měřítko, než na tomto světě. Ve světských královstvích jde o moc, v Božím království o službu. Ježíšovi následovníci se nemají ptát: Jak mohu vyniknout nad jiné? Jak mohu získat větší vliv? Jak bych se mohl lépe uplatnit? — nýbrž: Co mohu učinit pro jiné? Jak mohu jiným posloužit?

5. Jen Ježíš nám může pomoci (Mar 10,46–52)

O čem svědčí skutečnost, že se slepý z Jericha nenechal odbýt? Mar 10,46–48

Slepý položil všechnu důraz na tento den, který byl pro něj tak důležitý. Když slyšel o příchodu Ježíše, reagoval okamžitě. Nenechal se nikým odradit od úmyslu setkat se s ním. Věděl přesně, co chce. Měl sice jen nejasné představy o Ježíšově poslání, ale to mu nebránilo v tom, aby se na něj neobrátil („Syn Davidův“ byl mesiášský titul, s kterým byly spojeny představy o vítězně nastupujícím králi).

Jak odpověděl uzdravený na dar vráceného zraku? Mar 10,49–52

Na závěr vidíme ještě jeden krásný Bartimeův rys. I když byl jen žebrákem na cestě, byl vděčným mužem. Když prohlédl, vydal se za Ježíšem. Nešel, jak mu bylo možno čekat, svou cestou, ale projevil vděčnost a věrnost. To jsou stupně pravého následování.

6. Souhrn a naučení

V této části evangelia jsou obsaženy znaky velkého dramatu. Skutečný běh událostí byl tak mimořádný, že by to sotva dokázala vymyslet lidská fantazie. Život Ježíšův se postupně přibližoval ke svému vyvrcholení. Boj však byl dokonán tenkrát, když Pán Ježíš zvolal na kříži: „Dokonáno jest.“

Tento týden jsme studovali také Ježíšův pohled na rodinu a jeho vztah k dětem. Ježíš miloval děti a projevoval o ně svůj zájem. I ty — jako následovník Pána Ježíše — na ně nemáš zapomínat. Přemýšlej,

co bys mohl dobrého pro děti udělat, ať ve shromáždění nebo ve svém domově. Pamatuj, že děti jsou požehnáním od Hospodina. Nezapomeň, že tvé následování Pána Ježíše je pro ně jasným svědectvím o tvé víře.

Jaký postoj má zaujmout sbor vůči rozvodům ve svých řadách?

Co může učinit sbor pro ty, kteří jsou v manželských krizích?

Jaký význam má zdravé manželství pro církev?

Jaký je tvůj vztah k dětem?

Jakou oběť vyžaduje následování?

Nestal se ti blahobyt nebezpečím?

Nemyslíš ve svém následování příliš na odměnu?

Jak je to s tvou vděčností?

9. úkol – 28. února 1987

TRIUMF A TRAGIKA

Základní verš: Mar 12,6

Ježíšovým vjezdem do Jeruzaléma začíná poslední úsek cesty našeho Pána. Zde se naplní jeho život. Cesta „Bohem seslaného“ vede utrpením, smrtí a vzkříšením k naplnění jeho mesiášské úlohy. Těch nemnoho dní, které ho ještě dělí od tohoto vyvrcholení vyplňují rozhovory s učedníky a spory s farizeji. Události směřují od slavného vjezdu do města Davidova ke smrti kříže za branami Jeruzaléma. Pán Ježíš musel prožít vrtkavost zástupu, který dnes volá „Hosanna“ a zítra křičí „Ukřižuj“. Neobrací se však trpělivě do sebe, nýbrž doposledka zápasí o obrácení obyvatel Jeruzaléma. Vyčištění chrámu a podobenství o zlých vinařích, to bylo volání k pokání, ale lidé se zabývali jinými záležitostmi. Nedůvěra a nepřítel židovských duchovních se změnila v nenávist. Tím se jim cesta k poznání pravdy úplně uzavřela.

1. Tvůj král přichází (Mar 11,1–11)

Jak chtěl Ježíš ukázat, že je tím proroky předpovězeným Mesiášem? Mar 11,1–7 (srovnej Zach 9,9)

Když táhla v antice knížata do boje, jela na koni, přicházela-li v pokoji, cestovala na oslu. Ježíš přijíždí jako kníže pokoje. Lid však očekával jiného vykupitele. Ačkoli Pán Ježíš uplatňuje při svém vjezdu do Jeruzaléma královský nárok, nepřichází jako vojevůdce, nýbrž jako král pokoje.

Proč se lidé radovali při Ježíšově vjezdu? Mar 11,8–11

Když lidé provolávali Hosanna, nešlo o chvalozpěv k poctě Pána Ježíše. Byl to spíše pokřik, kterým prosili Boha, aby zasáhl do dějin a vysvobodil svůj lid, když přišel Mesiáš. Lid nepozdravoval Ježíše jako krále lásky, nýbrž jako dobyvatele, který zničí nepřátele Jeruzaléma. Proto ten zřetelný obrat, když se ukázalo, že nesplnil očekávání.

2. O fíkovníku a o svatosti chrámu (Mar 11,12–26)

Jaké naučení nám poskytuje příběh o fíkovníku? Mar 11,12–14.20–26

Fíkovník, který nenese ovoce, se stal vhodným obrazem pro duchovní život Izraele. Měl být jasným poukazem na výsledky, ke kterým vede navenek okázalý a formální duchovní život. Současně Pán při této příležitosti ukázal na nezbytné předpoklady vyslyšení našich modliteb.

Výraz o přenášení hor byl v židovstvu názorným obrazem pro překonávání těžkostí, používaný obvykle v souvislosti s moudrým učitelem. „Přenašeči hor“ byli zvaní dobří učitelé, kteří byli schopni překonat u svých žáků obtíže porozumění. Výraz zde říká toto: Budete-li skutečně věřit, představuje modlitba takovou moc, s jejíž pomocí může být vyřešen každý problém; moc, která vás uschopní vypořádat se se všemi těžkostmi.

Jak vyjádřil Ježíš svou úctu k Božímu domu? Mar 11,15–17

Ježíšův pohled padl na nevinná obětní zvířata; vi-

děl, jak Židé učinili z těchto velkých setkání divadlo tekoucí krve a ukrutnosti. Místo, aby v pokoře nalézali očištění svých hříchů, znásobili počet obětí, jako by Bůh mohl být uctěn formální službou. Kněží a nejvyšší představitelé nejen zatvrdili svá srdce sobectvím a lakotou, ale předobrazy, které ukazovaly na Božího Beránka, snížili na prostředek k získávání peněz.

Jak reagovali židovští duchovní na vyčištění chrámu? Mar 11,18

Svým zásahem v chrámu napadl Ježíš nejsvatější formy a zasáhl do oblasti, která patřila výhradně kněžím. Bezdná nenávisť jeho nepřátel se projevila v touze odstranit vzbouřence Ježíše z cesty za každou cenu. Ovšem, prozatím ještě — z obavy z lidu — bez otevřeného násilí.

3. Kdo tě poslal? (Mar 11,27—33)

Oč především šlo ve sporu Ježíše s židovskými duchovními? Mar 11,27—28

Nepřátelé Ježíšovi se formují. Zde se nejedná jen o farizeje a zákoníky, nýbrž o delegaci nejvyšší rady, nejvyššího duchovního úřadu. Klade otázku po Ježíšově legitimitě. Byla to nebezpečná léčka. Pokud by se Ježíš přiznal ke svému mesiášství, byl by zde ten hledaný důvod k obžalobě ze vzpoury proti Římanům.

Před třemi léty žádala velerada Ježíše, aby podal znamení, že je Mesiášem. Od této doby vykonal Pán mnoho velkých divů po celé zemi — uzdravoval nemocné, zázračně sytil tisíce lidí, kráčel po vlnách a ztišil rozbouřené jezero. Četl v srdcích lidí jako v otevřené knize; vyháněl demony a křísil mrtvé. Přední muži tedy měli důkazy o jeho mesiášství. Proto se rozhodli, že nebudou žádat znamení jeho moci, nýbrž že z něho vylákají nějaký výrok nebo nějaké prohlášení, za něž by ho mohli odsoudit.

Jak reagoval Ježíš na útok svých nepřátel? Mar 11,29—33

Ježíš staví před své odpůrce protiotázku. Oni samozřejmě nemohli uznat Jana jako proroka, protože se rozhodli proti němu. Kromě toho Jan Křtitel ukazoval

na Ježíše jako na toho, kterého poslal Bůh, takže uznání Jana by znamenalo zároveň uznání Ježíše. Protože nepřátelé mlčeli, ani Ježíš na otázku nejvyšší rady neodpověděl.

4. Zlí vinaři (Mar 12,1–12)

Jak Pán Ježíš ukázal, že Bůh stále usiloval o záchranu Izraele? Mar 12,1–8

Když pohotově usadil odpůrce, chtěl Pán Ježíš ještě probudit jejich svědomí podobenstvím o velikosti viny. Chtěl je ještě i v této pokročilé hodině zastavit před propastí, do které se řítili. Ukázal jim důsledky, ke kterým je přivede jejich postoj při posledním soudu.

K čemu vede zatvrzelá neochota k pokání? Mar 12,9–12

Proti nepochopitelné trpělivosti majitele vinice, který se stále znovu a znovu pokouší přivést nájemce moudrým způsobem k rozumu, stojí trvalá zatvrzelost vinařů. Podobenství zřetelně ukazuje, že Bůh nechce a ani nemůže nikoho přinutit ke spasení. Výraz „dá vinici jiným“ ukazuje, že Bůh může zrušit i úlohu, kterou měl Izrael v rámci dějin spasení. Duchovní porozuměli tomu, co chtěl Ježíš říct – a o to víc ho nenáviděli.

Bůh sám ve své nekonečné moudrosti vybral a položil základní kámen. Nazval ho pevným základem, zkušebním kamenem. Kristus obstojí v každé zkoušce. Vydržel tíhu Adamovy viny i viny jeho potomků; vítězně obstál proti mocnostem zla. Nese břímě, které na něho vkládají všichni kající hříšníci. V Kristu nachází hříšné srdce úlevu. On je pevným základem. Všichni, kdo na něho spolehnou, jsou v dokonalém bezpečí.

5. Bůh, nebo císař (Mar 12,13–17)

Čím se pokusili někteří farizeové a herodiáni vlákat Ježíše do pasti? Mar 12,13,14

Pojmem „pokoušet“ (v. 15) je vyjádřeno, že se nejedná o otázky, které mají sloužit k nalezení pravdy,

nýbrž o úskočné intriky. Farizeové se domnívali, že se podaří Ježíše přivést k protistátnímu vyjádření, aby mu pak bylo možno „přišít“ politický proces. Za zmínku stojí také to, že farizeové a herodiáni, kteří byli jinak nepřátelé, při těchto intrikách dobře spolupracují.

Jak mistrovsky vyřešil Ježíš tuto situaci? Mar 12,15

—17

Ježíšovo slovo platí stále, jeho platnost není omezena časem. Každý člověk má povinnosti ve dvou oblastech — vůči Bohu a vůči státu ve kterém žije. Duchovní zásady nemusí být vždy omezovány pozemskými rády a naopak. Samozřejmě tím není řečeno, že mezi Božími požadavky a požadavky státu nemůže vzniknout napětí. V takovém případě pro křesťana platí: „více sluší poslouchati Boha než lidí.“

Kristova odpověď nebyla vyhýbavá. Byla to přímá odpověď na danou otázku. Kristus držel v ruce římskou minci, na níž bylo vyraženo jméno a podobizna císaře; prohlásil, že pokud jsou pod ochranou této moci, jsou jí povinni odvádět podporu, kterou žádá, není-li to v rozporu s nějakou vyšší povinností.

Spasitelova slova „odevzdejte Bohu, co je Boží“, byla přísnou výtkou pletichářským Židům. Kdyby byli věrně plnili povinnosti vůči Bohu, nebyli by jako národ poraženi a nedostali by se do područí cizí moci. Nad Jeruzalémem by nevládl římský prapor, v branách by nebyla římská stráž a nevládl by římský místodržitel. Židovský národ pykal za své odpadnutí od Boha.

6. Souhrn a naučení

Čím větší těžkosti a krize přicházejí, tím naléhavější je potřeba trvalých modliteb. Spasitel to věděl zcela přesně, jen nám někdy dělá problém, uvést tuto skutečnost v praktický život. Zdá se nám, že uprostřed všeho shonu a chvatu zbývá jen málo času k modlitbám.

Časově se v tomto úkole již pohybujeme v týdnu utrpení, který končí ukřižováním Pána a uložením do hrobu. S úžasem sledujeme cestu Pána Ježíše a nasloučáme jeho moudrým slovům.

Jak se díváš na Ježíše?
Čemu tě učí vyčištění chrámu?
Jak můžeš obohatit svůj modlitební život?
Jsou také ve tvém sboru věci, které nejsou v sou-
ladu s Boží vůlí?
Proč je třeba činit pokání?
Co stojí v tvém životě na prvním místě?

10. úkol — 7. března 1987

JEŽÍŠŮV ODKAZ

Základní verš: Mar 13,33

Ježíš změnil zatvrzelou teologickou kritiku farizeů v odkaz pravdy pro svou církev. I když musel vyřknout své hrozné „běda“ nad zákoníky, učinil to z lásky k těm, o jejichž duchovní blaho usiloval. Nesl tíži hříchů celého světa, a přece se staral až doposledka o ty, kteří ho nenáviděli, hádali se s ním a snažili se ho polapit. Pán Ježíš se vždy orientoval na pravdu. Věděl, proč přišel a sloužil všem, i svým nepřátelům. Svým následovníkům zanechal výrazný příklad slov i činů. Jeho služba potřebným a způsob; jakým jednal se zákoníky, farizeji, saduceji a herodiány, zůstává pro nás trvalým vzorem, podle kterého se můžeme v podobných situacích kdykoli řídit.

Kristus věděl, že nastává hodina zrady. Blížící se události silně zapůsobí na jeho učedníky. Věděl však také, že jeho závěrečné dílo musí být veřejné, že je potřebí obrátit pozornost všech k jeho smrti a vzkříšení.

1. Manželství po vzkříšení? (Mar 12,18—27)

Čím právě saduceové vyprovokovali Ježíše? Mar 12, 18—23

Saduceové nebyli masovou náboženskou stranou, byla to spíše dobře si žijící aristokracie a kněží. Od fari-

zejř se mimo jiné liřili tím, ře nevěřili ani ve vzkříření, ani v duchy a anděly. Z otázky, s kterou se obrátili na Spasitele, je zřetelný jejich obchodnický přístup, který se nezastavil před ničím. Ježířova uctivá vážnost je provokovala. Chtěli ho zesměřnit před lidmi a vymysleli si věc, o které se domnívali, ře prokáže nesmyslnost víry ve vzkříření.

V řem byl podle Ježířovy odpovědi omyl těch, kteří kladli otázku? Mar 12,24—27

Spasitel svým slovem jasně porazil lidské chytráctví. Saduceové se domnívali, ře svou chytrostí připraví Pánu léčku, ale Ježíř nepřijal jejich oblíbenou disputáční rovinu. Ukázal jim zřetelně, když je postavil před Boží slovo, jak jsou v podstatě nevědomí, nejen pokud jde o Písmo svaté, ale i o Boží moc a sílu, která při vzkříření vytvoří zcela jinou existenci než zná pozemský život.

2. Největřší prikázání (Mar 12,28—34)

Čím se zabývala další otázka, kterou Ježíř dostal? Mar 12,28

V řidovstvu byly dvě tendence, za prvě, ře je možno zákon rozřířit na stovky a tisíce malých jednotlivých předpisů a za druhé, ře celý zákon je možno shrnout jednou větou. Když řidovský učenec Hillel byl jedním mužem požádán, aby ho seznámil s celým zákonem během doby, kdy on bude stát na jedné noze, odpověděl: „Co sám nemář rád, nedělej bližnímu. To je celý zákon. Vře ostatní je jen komentář k tomu. Běž a uř se to.“

Co je rozhodující v Ježířově odpovědi? Mar 12,29—34

Pána Boha máme milovat celým svým srdcem, přičemž láskou rozumíme chtění a činy, nikoli jen pocity. V tom záleží pravá zbořnost. Ježíř s tím okamžitě spojuje prikázání lásky k bližnímu. Měřítkem a normou této lásky je láska člověka k sobě samému. ře mezi oběma prikázany — lásky k Bohu a k bližnímu — je úzká souvislost, bylo jasné už v řidovstvu.

3. Tři krátké zprávy (Mar 12,35—44)

Jak rozumíme Ježíšovu slovu o „Davidovu synu“ a o Mesiáši? Mar 12,35—37

Davidovský Mesiáš byl obrazem vítězného krále, který vyžene Římány a nastolí opět slavnou vládu Izraele. Mesiáš jako politický a náboženský hrdina. Syn ovšem byl v Izraeli vždy podřízen otcí. Pán Ježíš vysvětluje: Mesiáš je víc než Davidův syn, je Pánem, vždyť David sám ho nazval Pánem.

Před čím jsme varováni Kristovým slovem o zákonících? Mar 12,38—40

Tvrdá slova Pána Ježíše nám ukazují na nebezpečí vnější zbožnosti a zneužívání náboženských úkonů, ale také na soud spravedlivého soudce. Nezapomeňme, že Ježíšův výrok platí i dnes.

Jak ocenil Pán dar chudé vdovy? Mar 12,41—44

Pán vidí do srdce a zná vše. Požehnání, kterým tuto ženu obdařil, jistě bohatě vyvážilo její dar. Ochotného dárce miluje Bůh.

4. Budoucnost a příchod Páně (Mar 13,1—27)

Nač upoutal Ježíš pozornost učedníků? Mar 13,1—4

Jako adventisté sedmého dne věříme, tak jako mnozí svědkové v dějinách církve, že Ježíš své výpovědi vztáhl na celý křesťanský věk. Toto přesvědčení bylo po staletí v hlavních proudech protestantismu, poté bylo převzato Müllerovým hnutím a ožilo znovu v adventismu.

K čemu jsou vyzváni všichni věřící, počínaje skupinkou učedníků a konče námi? Mar 13,5—13 (srovnej 14—20)

Pán poukazuje na budoucí události. Mluví se zde o oblasti domova, ale záběr jde do šíře, kdy učedník bude muset osvědčit svoji víru i před vladaři. Učedník se nemusí starat, co by měl mluvit před soudem, neboť jeho slovo bude vedeno a darováno samým Duchem svatým. Mohou přijít i těžké časy, a proto je tak důležité, aby pohled zůstal upřen jasně na cíl, abychom vytrvali až do konce.

Nač musí dávat věřící pozor, aby nebyli svedeni?
Mar 13,21–27

Veliké změny, které se vymykají každému lidskému popisu, přijdou na tento pomíjející svět. Vyvolení budou Božími mocnými posly a pomocníky sesbírání a přivedení ze všech konců světa. Tím bude ukončen soud a oddělení jedněch od druhých, i když na tomto místě o tom není výslovně řeč.

5. Výzva pro nás (Mar 13,28–37)

Jak vyjádřil Ježíš nutnost trvalé připravenosti? Mar 13,28–32

Neexistuje větší pošetilost než zapomenout na Boha a utápět se v pozemských věcech. Moudré je stále myslet na to, že máme být v každém čase připraveni, protože nevíme, kdy přijde náš Pán. Kdo takto uvažuje, pro toho nebude konec hrůzou, ale radostí.

Jak podtrhuje Písmo ještě jednou výzvu k bdělosti?
Mar 13,33

Ježíš uvedl znamení svého brzkého příchodu a podtrhl závažnost svého slova. On si přeje, aby jeho církev žila v stálém očekávání jeho druhého příchodu. Svěřil jí poselství spásy. Jeho výzva zní: **Buďte na stráži!** Dnes žijeme v době závěru a máme přednost, že smíme přehlédnout staletí, která byla pro apoštoly ještě neznámou budoucností. Vyhlížíme s takovou důvěrou přicházejícího Pána jako uředníci?

Jaký obraz všedního dne nám pomáhá chápat Kristovo varování? Mar 13,34–37

Návrat Pána je jistý, ale zůstává otevřeno, kdy to bude. Toto podobenství nám říká, oč jde v křesťanově životě. Jde o to, být připraven v každé chvíli vpustit Pána Ježíše do našeho srdce. On čeká a vyhlíží. Připravuj se na příchod svého Pána.

Satan ví, že jeho času je už namále. Nasadil všechny své prostředky, aby člověka oklamal a obloudil, aby ho něčím zaujal a okouznil. Slavnostně k nám přes staletí zaznívají varovná slova našeho Pána z Olivové hory: „Mějte se na pozoru, aby vaše srdce nebyla ztížena nestřídmostí, opilstvím a starostí o živobytí, a aby

vás onen den nepřekvapil... Bděte v každé době a modlete se, abyste byli schopni uniknout tomu všemu, co má přijít.“ (Luk 21,34 – 36)

6. Souhrn a naučení

Zatímco se stále více prodlužovaly stíny, které na cestu Ježíšovu vrhal kříž, mohl Ježíš zaměřit svůj zrak na dobu, ve které přijde v slávě, aby vzal své věrné k sobě. Tuto cestu Pán ukázal také své církvi: Věřit pevně za všech okolností v druhý příchod Páně; vyhlížet k tomu, který přichází a stále být připraven.

Pán ocenil čin vdovy, která věnovala vše, co měla. Není také v tvém sboru někdo, kdo se jí podobá? Vyjádřil jsi někdy takovému dárci, jak velmi si ceníš jeho postoje? Jak projevuješ ty svoji vděčnost Pánu?

Dokážeš také odporovat Božím slovem zbytečné „touze po diskusích“?

Jsi ochotný se pokorně sklonit před Božím slovem?

Uvědomuješ si i ve všedních dnech, jak spolu souvisí láska k Bohu a k bližnímu?

Nezapomínáš se cvičit v lásce k bližnímu?

Jak se staviš k prorockým předpovědím, které nám podává Boží slovo?

Bereš pouze na vědomí, že žijeme v poslední době, nebo skutečně podle toho žiješ?

11. úkol — 14. března 1987

ROZHRANÍ ČASŮ

Základní verš: Mar 14,36

Do prorockého plánu vstupuje Getsemane. Rozhodnutí, které učinil Ježíš ve věčnosti — stát se naším Spasitelem — se stalo skutečností. Ve svých rukou držel kalich utrpení. Nemusel ho vypít, ale kdyby ho nevypil, neosvobodil by celý svět od hříchů. Nadešlo rozhodující vyvrcholení všech časů.

V tomto úkolu je nám představeno, jak Ježíš ustanovil večeři Páně, jak se rozhodl jít do Getsemane, jak ho přemohla duševní úzkost a jak byl zrazen a vyslýchán. I když ukřižování a smrt byly ještě před ním, přece již v Getsemane bylo vybojováno rozhodující vítězství.

1. Hostina v Šimonově domě a Jidášova úmluva (Mar 14,1–11)

Jak ocenil Ježíš čin ženy, která pomazala jeho hlavu? Mar 14,3–9

Pán byl pomazán jako Král navzdory přibližující se smrti. Sám označil toto jednání jako pomazání k pohřbu. Tento čin byl projevem veliké lásky a vděčnosti.

Jakým způsobem vyšel Jidáš vstříc velekněžím? Mar 14,1.2.10.11

Židovští vůdci plánovali již déle než dva roky, že vydají Krista na smrt. Avšak strach z Římanů, lidu a Boží ochrana, jim to nedovolovaly učinit. Nyní však byli rozhodnutí, že se nezastaví před ničím. Jidáš se domníval, že vymyslel skvělý plán, kterým vlastně přinutí Krista, aby se ukázal jako Mesiáš tak, jak si ho lidé představovali. Pohrdal velekněžími a oni zase jím, ale přesto spolu udělali dohodu. Spiknutí bylo připraveno.

2. Příprava slavnosti a večeře Páně (Mar 14,12–26)

O čem svědčí Ježíšovo naučení učedníkům, které jde až do jednotlivostí? Mar 14,12–16

Téměř získáváme dojem, že znakem křesťanské existence je umění si vypůjčovat: v Markově zprávě (kap. 11.) je to osel, na kterém Pán chce jet; později posílá Ježíš učedníky do jednoho domu, protože hledá místnost, kde chce strávit paschální slavnost, nakonec je to cizí hrob, ve kterém odpočinul. Pán Ježíš ovládal umění přijmout dar od vděčných dárců. Toto umění vyžaduje mnohem víc taktu, než umění dávat. Pán Ježíš uměl obojí, vždyť v jeho jednání se projevovala pokora i plná moc.

Jakým způsobem předpověděl Pán Ježíš Jidášovu zradu? Mar 14,17—21

Ježíš Jidáše prohlédl. Zvláštní je, že ostatní učedníci nic nepozorovali. Kdyby věděli, k čemu se Jidáš rozhodl, byli by mu pravděpodobně zabránili — asi i násilím — v tom, co chtěl udělat. Měli bychom zde myslet na jedno: I když se pokoušíme některé věci skrýt před svými bližními, před Kristem není skryto nic. On prozkoumává srdce. Věděl a ví, co se v člověku děje. Blaze těm, kteří mají čisté srdce!

V čem záleží pravý význam večeře Páně? Mar 14, 22—24

Tím, že Kristus vzal chléb a kalich a podával učedníkům, zpečetil smlouvu spasení. Byla to nová smlouva, podle níž všichni, kdo ho přijímají, se stávají dětmi Božími a spoludědici Kristovými. Touto smlouvou se jim dostává všech požehnání, která může nebe poskytnout v časném i věčném životě. Smlouva bude potvrzena Kristovou krví. A ustanovení svaté večeře Páně bude učedníkům stále připomínat věčnou oběť, kterou Ježíš přinesl pro každého jednotlivce.

Nač poukazuje každá večeře Páně? Mar 14,25.26

Vzhlížíme-li k ukřižovanému Vykupiteli, chápeme lépe význam oběti, kterou přinesla nebesa. Plán spasení se před námi objevuje v celé slávě a pomyšlení na Golgotu vzbuzuje v našich srdcích živé a svaté pocity. Chvála Boha a Beránka je v našich srdcích a projevuje se našimi ústy, protože pýcha a samolibost se nedrží člověka, který zachovává v čerstvé paměti události z Golgoty.

3. Getsemane (Mar 14,27—42)

Jaký postoj zaujal Petr k tomu, co Pán pověděl? Mar 14,27—31

Kdo nikdy neporušil slib a byl vždy ve všem věrný, ten by mohl Petra odsoudit. Ježíš Petra miloval a i když tento učedník těžce zklamal, Ježíšova láska neskončila, ale naopak se projevila novým způsobem.

Jaké zklamání připravili svému Pánu právě ti nejvěrnější učedníci? Mar 14,32—42

Lidské srdce touží po účasti, trpí-li. Tuto touhu po-

ciťoval i Kristus. V nejtěžším zápase své duše přišel ke svým učedníkům s toužebným přáním uslyšet několik slov útěchy od těch, jímž byl tak často požeňháním a jež tak často utěšoval a chránil před starostmi a nesnázemi. Měl vždy slovo účasti pro své učedníky, ale nyní trpěl nadlidská muka a zatoužil vědět, zda i oni se modlí za něho a za sebe. Jak strašná se mu zdála zhoubnost hříchu. Přesvědčil se, že jeho učedníci jeho boj nechápou.

4. Zatčení a noční výslech (Mar 14,43—65)

Za jakých okolností byl Pán Ježíš zatčen? Mar 14, 43—52

Zrazen jedním ze dvanácti, opuštěn všemi, je náš Pán veden ozbrojeným zástupem k přelíčení, které bylo nezákonné, protože bylo svoláno ve spěchu a v noci, a to odporovalo židovskému zákonu.

Pokus se vysvětlit, proč Ježíš stále mlčel a jen jednou odpověděl? Mar 14,53—62

Spasitel k tomu všemu mlčel. Neviděl důvod, proč by se měl ospravedlňovat nebo uvádět věci na pravou míru, protože byl ochoten vytrpět smrt a protože věděl, že Otec ho v pravý čas ospravedlní. Velekněz si vynutil odpověď použitím přísahy. Kdo byl takto otázan, měl povinnost odpovědět za všech okolností. Přímo otázkou se zeptal Pána Ježíše, zda je Božím Synem. A na Ježíšově přímé odpovědi záviselo všechno. Pán vyznal jasně a rozhodně své mesiášství.

Jak daleko to může dojít, když lidé vědomě odporují pravdě? Mar 14,63—65

Znevážení bezbranného, poplívání, bití a posměch — to jsou surovosti rozvášněného davu, nikoli však konec řádného soudního přelíčení. Majestát Syna člověka a pozemská potupa Božího služebníka — obojí patří dohromady — zde je to naprosto zřetelné.

5. Petrovo zapření (Mar 14,66—72)

Jak se splnila předpověď Pána Ježíše o Petrově věrnosti? Mar 14,66—71

Petr ujišťoval Pána, že ho neopustí, i kdyby přišlo

to úplně nejhorší. Petr tím mohl myslet na hrdinské vyznání před soudním tribunálem. Že musí být na stráži i venku, před dveřmi paláce, kde se hřáli u ohně vojáci a služky vcházely a vycházely, s tím nepočítal.

Do jaké míry je Petrův pláč znamením naděje pro všechny hříšníky? Mar 14,72

Rozpomenutí se na Ježíšovo slovo způsobilo u Petra pláč a pokání. Petr Pána zapřel, ale nyní pod jeho pohledem se hořce rozpláče: Ježíši, učinil jsem zlé, odpusť mi a uklidni mé svědomí.

6. Souhrn a naučení

Ačkoli skutečná smrt čekala Pána Ježíše na golgot-ském kříži, rozhodnutí záchrany padlo již v Getsemane. Tam vybojoval náš Pán důležité vítězství. Bez Getsemane by nebylo Golgoty.

Jidášova zrada byla dobře promyšlená. Petr zklamal, když nebyl na stráži. Byl unaven a ocitl se v situaci, na kterou nebyl připraven. Mnoho našich neúspěchů se podobá Petrovým. Chceme být věrni, a přece, když přijde pokušení, padáme a jsme zděšeni hrůzou. Uvědom si, že jedině pod vedením Božího Ducha můžeš být uchráněn podobných pádů.

Připomínáš si při večeři Páně, že se jedná o památ-né ustanovení a současně o výhled k přicházejícímu Pánu?

Proč musí být následovníci Ježíšovi vždy znovu na-bádání k bdělosti?

Jaká je — podle Ježíšových slov — jediná možnost přemáhání duchovní únavy?

Co se děje, když člověk vědomě uzavírá své srdce pravdě?

Jsi se svými sliby opatrnější než Petr?

Proč mají následovníci Ježíšovi zápasit právě v době únavy a obtíží o Ducha svatého?

POČTEN S PŘESTUPNÍKY

Základní verš: Mar 15,27.28

Během studia Markova evangelia jsme přemýšleli nad tím, jak se Ježíš staral o tělesné a duchovní potřeby svých spolubližních. V ukřižování oběť Pána Ježíše Krista vyvrcholila. Na Golgotě byla zjevena Boží přízeň k padlému lidstvu, ke každému z nás. Kříž jednoznačně ukazuje, že po hříchu následuje smrt. Kříž nám ukazuje provždy, jak vražedný je hřích. Když se náš milovaný Spasitel stal hříchem za nás — byl započten mezi zločince — stal se poprvé v celé věčnosti nepřijatelným pro svého nebeského Otce. Kristův hrůzostrašný výkřik: „Můj Bože, můj Bože, proč jsi mne opustil?“ zjevuje míru odporu, který má nebe ke každému hříchu. Ježíš se dobrovolně obětoval za hřích, dobrovolně zemřel jako nevinný za vinné, spravedlivý za hříšné. Jeho oběť smazala naši vinu. Kdo si to dokáže plně představit a přijmout jeho oběť, bude ve svém životě stále prosit Pána o sílu, aby dokázal odolávat hříchu a vystříhal se všeho, co je nečisté a špatné.

1. Navzdory spravedlnosti (Mar 15,1—10)

K čemu se rozhodla nejvyšší rada po nočním výsledku Ježíše? Mar 15,1—5

Slovičkem „ihned“ poukazuje Marek na spěch, s kterým byla svolána nejvyšší rada, aby legalizovala nepřipustné noční zasedání. Ježíš byl prohlášen za rouhače, a tím určen na smrt. Situace byla pro židovské úřady složitá, protože trestní čin rouhačství Římany nezajímal. Když však jsou lidé naplněni zlobou jako nejvyšší kněží, nezastaví se před ničím, i když je jejich úřad svatý a oběť nevinná. Protože pouze zástupce římské moci mohl schválit ortel smrti, byl Ježíš veden před Piláta.

Jak posoudil římský prokurátor nejprve Ježíšův „případ“? Mar 15,6–10

Pilát se přes zlostné osočování nejvyšší radou nepřesvědčil o Ježíšově vině a chtěl ho proto propustit. A přece nedošlo k osvobození. Těžkou chybou bylo, že Pilát navrhl, aby Ježíš — kterého považoval za nevinného — dostal milost tak, jak se to dělalo u skutečných zločinců. Domníval se, že lid dá spíše přednost Ježíši než jednomu z největších buřičů v židovských dějinách — Barabášovi. To se mu však nevyplatilo. Soudní jednání se stalo lidovým shromážděním. Už nehovořilo právo, slovo dostaly vášně a římský soudce jednal s jeruzalémskou chátrou o Ježíšově osudu.

2. Hněv je nakažlivý (Mar 15,11–20)

Jak dalece byli nejvyšší kněží hnáni hněvem? Mar 15,11–15

Velekněží podněcovali lid a došlo k osudové volbě. Rozhodli se pro bezzákonnost místo pro zákon. Rozhodli se pro válku místo pro mír, když pohrdli knížetem pokoje. Rozhodli se pro nepřátelství a násilí místo lásky. Nenechali se ničím odvést od této cesty. Domnívali se, že samotné násilí povede k vítězství, a tak se uzavřeli poznání, že jediným pravým vítězstvím je vítězství lásky.

K čemu se nechali vojáci strhnout? Mar 15,16–20

Protože Pán byl odmítnut nejvyšší radou a svým lidem jako podvodný prorok, bili ho, utrhali mu a vysmívali se mu jako podvodnému králi. Ke znamením krále patřilo vedle koruny žezlo, k tomu měla sloužit třtinová hůlka. V této posměšné scéně se projevilo to nejhorší, co bylo v těchto lidech. Ponížili se tak hluboce, že v tom necházeli radost a dále pokračovali v této hrůzné zábavě.

3. Golgota (Mar 15,21–32)

O jakém „náhodném setkání“ hovoří evangelista? Mar 15,21–23

Nesení kříže na Golgotu se stalo pro Šimona po-

žehmáním a později byl vděčný za toto setkání. Umožnilo mu, že přijal dobrovolně Kristův kříž a nosil ho radostně.

Čím byly znásobeny tělesné bolesti Pána Ježíše? Mar 15,24–32

Ježíšova smrt na kříži znamenala, že Boží láska je doslova bez hranic. Když se díváme na kříž, jako by nám Ježíš říkal: „Bůh vás miluje láskou bez mezí, která je ochotna snést všechno, co je vám uloženo.“ Kdyby Ježíš sestoupil s kříže, nemohli bychom tomu věřit. Ale protože nesestoupil, věříme v neomezenou Boží lásku.

4. Ježíš na kříži (Mar 15,33–41)

Kdy dosáhlo vrcholu Ježíšovo utrpení? Mar 15,33–37

Uprostřed strašné temnoty, zdánlivě Bohem opuštěný, dopil Kristus do dna kalich lidské bídy. V oněch hrozných hodinách spoléhal na důkazy, které mu dosud Otec poskytoval v tom, že ho přijímal. Znal povahu svého Otce, pochopil jeho spravedlnost, jeho milosrdenství, jeho nesmírnou lásku. Vírou prodléval v Bohu a poslouchat ho mu vždy činilo radost. A v této odevzdanosti Bohu se pomalu rozplynul i pocit, že ztratil přízeň svého Otce. Byla to víra, kterou Kristus zvítězil.

Koho Marek zvlášť zmiňuje z těch, kteří stáli pod křížem? Mar 15,38–41

Stojí zde setník, tvrdý římský voják, který jistě již viděl umírat mnohé, ale nikdo ještě neumíral jako Ježíš. Tento muž došel přesvědčení, že Ježíš byl Boží Syn. Dále jsou zde ženy, které přihlížely zdálky. Byly zde přes zklamání a smutek. Milovaly Ježíše tak, že ho právě v těchto hodinách nemohly opustit. I když rozum to nechápal, láska ke Kristu zůstala pevná.

5. Uložení do hrobu (Mar 15,42–47)

Kterým činem se přiznal vážený muž k mrtvému Mistru? Mar 15,42–46

Jediný Marek hovoří o tom, že to bylo odvážné, pro-

sit o Ježíšovo tělo — ať kvůli nepřátelským náladám lidu, nebo kvůli římskému prokurátoru. Josef, tajný Ježíšův učedník, tuto odvahu projevil. Smrt Pána na kříži způsobila to, k čemu se během Kristova života nedokázal probojovat. Promeškané již sice nebylo možno dohnat, ale alespoň malým dílem splatil Pánu svoji úctu a vděčnost. A tak byl náš Pán důstojně pohřben.

Nač poukazuje zmínka o ženách na konci zprávy?
Mar 15,47

Je obzvláště důležité, že kromě Josefa z Arimatie jsou zde ještě ženy jako očití svědkové pohřbu. Zůstaly až do konce a přihlížely s hlubokým smutkem, kam Pána ukládají, aby mohly po sobotě přiložit ruku k dílu a pomazat jeho tělo.

6. Souhrn a naučení

Když Ježíš zemřel na kříži, učinil vše pro to, aby mohl být zachráněn každý, kdo chce přijmout Ježíše jako Krista — tj. Spasitele a svého Pána. Pamatuji, že Pán Ježíš Kristus šel touto cestou pro tebe a místo tebe. Pavel říká, že Bůh „toho, který neučinil žádného hříchu, učinil hříchem za nás, abychom v něm mohli přijmout spravedlnost, která platí před Bohem (2 Kor 5,21).“ Tím se stalo Kristovo vítězství nad hříchem, smrtí a ďáblem také tvým vítězstvím.

Jak důležité je, abychom si při studiu Kristova utrpení vzali čas a přemýšleli více nad tím, co Pán pro nás vytrpěl.

Jak se můžeš jako následovník Ježíšův bránit nevhodným vlivům?

Proč je tak důležité, abys nebyl zachvácen nenávistí?
Přijal jsi oběť Pána Ježíše naprosto osobně?

Jak projevuješ svou vděčnost Pánu Ježíši za jeho vítězství?

Máš čas přemýšlet nad Ježíšovou cestou utrpení?

Jak by ses choval, kdybys stál pod křížem?

KRISTUS VSTAL!

Základní verš: Mar 16,6

Pro ranou církev nebylo obtížné přesvědčit Židy či pohany o tom, že Ježíš zemřel na kříži. Vždyť mnozí byli svědky této popravky. Ale jiné to bylo s poselstvím o vzkříšení. Poselstvím, že Ježíš vstal a neleží ani v Josefově novém hrobě ani v žádném jiném, dali v sázku vše. Ale právě toto měli zvěstovat jak Židům, kteří dříve nechtěli nic slyšet, tak i skeptickým pohanům, kteří podléhali řeckému způsobu myšlení. Poselství znělo: Ježíš žije! A toto poselství vlastně postavilo církev na nohy a dalo ji do pohybu – ve službu všem. Kristovo vzkříšení bylo rozhodující událostí. Mnoho bylo svědků, kteří se setkali se Vzkříšeným a byli tak vzrušeni a naplněni tímto radostným poselstvím, že o tom stále a všude hovořili.

Ne mrtvý Ježíš, nýbrž živý Kristus je evangeliem pro všechny. On se i dnes ujímá všech, kteří ho potřebují, zvláště však pečuje o svoji církev. V tomto úkole se učíme, že náš Pán pokračoval a stále pokračuje v naplňování každé potřeby svého lidu.

1. První den po sobotě (Mar 16,1–6)

Jak chápeme zprávu evangelia, pokud jde o sobotní odpočínutí? Mar 16,1–3

V Lukášově evangeliu je ukázáno, že Ježíš nejen svou pozemskou službu začal v sobotu, nýbrž že v tomto dnu Pán také svoji službu uzavírá, když se zmiňuje, že uložení Ježíše se událo v den připravování, když začínala sobota (Luk 23,54). Na konci Lukáš své krátké popsání Ježíšova pohřbu rozšiřuje a říká výslovně: „A sobotu (ženy) prožily ve vší tichosti, jak to předepisoval zákon“ (Luk 23,56). Proč Lukáš představuje nejen Ježíše, ale i jeho následovníky jako ty, kteří běžně světí sobotu? Tyto poukazy jistě nejsou náhodné.

Jaký zážitek prožily tyto ustarané trpící ženy? Mar 16,4–6

Marek se zmiňuje ze všech evangelistů jako jediný, že myšlenky těchto žen se začaly teprve po cestě zabývat tím, jak odstraní ten veliký balvan. Právě tím evangelista ukazuje, jak tyto ženy byly zbaveny všech nadějí. Smrtí jejich Pána skončilo vše. A pak se setkáváme se zázrakem otevřené hrobní jeskyně, který jim dovoluje vstoupit dovnitř. Naprosto nepřipravené se setkávají se zjevením anděla a on hovoří o tom, který je všechny zná, miluje a váží si jich, totiž o tom ukřižovaném a nyní zmrtvýchvstalém Ježíši Nazaretském.

2. On žije (Mar 16,7–11)

Jaká úloha byla svěřena ženám? Mar 16,7.8

Snad Bůh záměrně vybral právě tyto zbožné ženy, aby se staly zvěstovatelkami radostné noviny o vzkříšení, než aby ji svěřil samotným učedníkům, vždyť ony svou stálou oddanou službou a láskou mu zůstaly věrné i tehdy, když ho učedníci opustili.

Nejkrásnější v tomto oddíle jsou jistě slova, která nejsou v žádném jiném evangeliu: „Běžte a řekněte učedníkům a Petrovi...“ – jak úžasně to muselo Petra potěšit! Jisté velmi trpěl pro svoji nevěrnost a nyní byl jmenován přede všemi. Ježíš vždy myslí na to, aby potěšil hříšníka, který činí pokání, a ne, aby ho potrestal za jeho hříchy.

Jak se chovali učedníci k poselství o vzkříšení? Mar 16,9–11

I když ženy sdělily učedníkům, že viděly Ježíše, učedníci tomu nechtěli uvěřit. Vždyť jedno trápení následovalo za druhým. Šestého dne viděli svého Mistra umírat, prvního dne v novém týdnu uvěřili, že někdo ukradl jeho tělo a nakonec byli sami obviněni, že ho vzali... Pochybovali, že se někdy budou moci očistit z tohoto nařčení. Nadto se ještě báli nepřátelství kněží a hněvu lidu.

3. Zjevení vzkříšeného (Mar 16,12–14)

Komu se Pán ještě zjevil? Mar 16,12.13

Shrňme si to: Ježíš se zjevil Maří Magdaléně a jiným ženám (Mar 16,9; Jan 20,15–17; Mat 28,9.10), zjevil se Petrovi (Luk 24,34; 1 Kor 15,5) a oběma učedníkům na cestě do Emauz (Mar 16,12; Luk 24,13–32). Zjevil se dále učedníkům v horní místnosti (Mar 16,14; Jan 20,19–24 a také o týden později při lovu ryb na jezeře Genezaretském, potom přibližně pěti stům lidem na jedné hoře v Galileji a konečně učedníkům před svým nanebevstoupením.

Proč musel Pán napomenout učedníky? Mar 16,14

Ježíš chtěl své ustrašené učedníky ujistit, že sice odchází zpět do nebe, ale že jim bude i nadále sloužit tak, jak to odpovídá jejich potřebám a rostoucím sborům.

4. Jděte! (Mar 16,15.16)

Čím Pán pověřil jedenáct učedníků? Mar 16,15

Z evangelia Markova nevyplývá zřetelně, že mezi 14. a 15. veršem leží časový předěl. Z údajů Matoušova evangelia však můžeme soudit, že Ježíš dal učedníkům tento úkol v Galileji. Úloha církve je až do dnešních dnů stále stejná: zvěstování evangelia. Každý křesťan je povinen předat radostné poselství těm, kteří ještě nic o Ježíši neslyšeli.

Na jaké důležité spojení měli učedníci při zvěstování evangelia dbát? Mar 16,16

Raná církev byla křtící církví. Zнала jen jedinou formu křtu – křest dospělých ponořením. Stále platí biblická linie: kázání, víra, křest. Tak to myslel Ježíš, když řekl: „Jděte! Čiňte ze všech mé učedníky! Křtěte!“ Bez vyznání Ježíše by nebyl křest možný.

5. Pod Božím zaslíbením (Mar 16,17–20)

Čím Pán potvrdil službu svých poslů? Mar 16,17.18

To, co Ježíš zde zaslubuje svým věrným následovníkům, jsou důležitá zaslíbení, zázraky a projevy moci.

Tím upomíná na dary Ducha, o kterých hovoří Pavel v první epištole ke Korintským (12. a 13. kapitola). Tyto dary mají sloužit všem věřícím k růstu a posílení církve. Nedostatek duchovních darů je osudnou událostí v dějinách křesťanstva. Duchovní dary však nikdy nevymizely, i když pokračovaly jen v nepatrné míře. Naše modlitba by proto měla obsahovat prosbu: „Pane, dej nám Ducha svého!“

Jakým radostným sdělením se uzavírá Markovo evangelium? Mar 16,19,20

Církev nezůstane nikdy ponechána se svým úkolem sama sobě. Kristus stále působí v ní i skrze ni. Pán je dnes přítomen ve své církvi svojí mocí a skrze svého Ducha. A tak se uzavírá evangelium poselstvím, že být křesťanem znamená žít v přítomnosti a moci toho, který byl ukřižován a třetího dne vstal z mrtvých.

6. Souhrn a naučení

Studovali jsme po celé čtvrtletí Markovo evangelium. Šli jsme společně s naším Pánem po cestě, kterou šel on. Nikdy plně nepochopíme, co všechno musel pro nás vytrpět. Zůstal věrný své úloze až po smrt kříže, kde zaplatil za každého z nás. Pro jeho smrt máš svobodný přístup k Otci. On — spravedlivý, zaplatil za tebe — hříšného. Prožil nejhrůznější odloučení od Otce až po druhou smrt. Ale hrob ho nemohl zadržet, byl svatý a nevinný. Vstal z mrtvých. Kristus žije! Také jeho církev žije, protože on je její hlavou. A také ty budeš šťastně žít, budeš-li s ním v trvalém spojení. Chce žít v tvém srdci, chce tě vést na cestě následování a v den slávy si tě vzít k sobě, do Božího království.

Uvědomuješ si svůj úkol, vyznat vzkříšeného před svými bližními?

Neodradí tě od svědecké služby třeba strach a pochybnosti?

S jakou pomocí smíš počítat, pokud jde o překonání tvé nespělosti a strachu?

Jsi ty osobně a je sbor připraven přijmout dary Ducha?

Jste připraveni k ochotné službě?